Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SPLOŠNEGA SODIŠČA (peti senat)

z dne 7. aprila 2016*

„Direktiva 2004/17/ES — Postopki za oddajo javnih naročil v vodnem, energetskem in prometnem sektorju ter sektorju poštnih storitev — Izvedbeni sklep, ki nekatere storitve v poštnem sektorju v Avstriji izvzema iz uporabe Direktive 2004/17 — Člen 30 Direktive 2004/17 — Obveznost obrazložitve — Očitna napaka pri presoji“

V zadevi T-463/14,

Österreichische Post AG s sedežem na Dunaju (Avstrija), ki jo zastopajo H. Schatzmann, J. Bleckmann in M. Oder, odvetniki,

tožeča stranka,

proti

Evropski komisiji, ki jo zastopata A. Tokár in C. Vollrath, agenta,

tožena stranka,

zaradi predloga za razglasitev delne ničnosti Izvedbenega sklepa Komisije 2014/184/EU z dne 2. aprila 2014 o izvzetju nekaterih storitev v poštnem sektorju v Avstriji iz uporabe Direktive 2004/17/ES Evropskega parlamenta in Sveta o usklajevanju postopkov za oddajo javnih naročil naročnikov v vodnem, energetskem in transportnem sektorju ter sektorju poštnih storitev (UL L 101, str. 4) v delu, v katerem se ta direktiva še naprej uporablja za oddajo naročil za nekatere poštne storitve v Avstriji,

SPLOŠNO SODIŠČE (peti senat),

v sestavi A. Dittrich (poročevalec), predsednik, J. Schwarcz, sodnika, in V. Tomljenović, sodnica,

sodna tajnica: S. Bukšek Tomac, administratorka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 29. oktobra 2015

izreka naslednjo

* Jezik postopka: nemščina.

Sodbo

Dejansko stanje

1 Tožeča stranka, Österreichische Post AG, je delniška družba avstrijskega prava, ki je v 52,80-odstotni lasti družbe Österreichische Industrieholding AG, ta pa je v stoodstotni lasti Republike Avstrije. Zagotavlja vse poštne storitve ter z njimi povezane storitve in njihovo izvajanje, zlasti na ozemlju Avstrije, in je bila z avstrijskim zakonom imenovana za izvajalca univerzalne storitve v Avstriji.

2 Tožeča stranka je z dopisom z dne 30. septembra 2013 na Evropske komisijo naslovila prošnjo v skladu s členom 30(5) Direktive 2004/17/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 31. marca 2004 o usklajevanju postopkov za oddajo javnih naročil naročnikov v vodnem, energetskem in transportnem sektorju ter sektorju poštnih storitev (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 6, zvezek 7, str. 19), ki ji je priložila različna izvedenska mnenja. Prošnja se je nanašala na nekatere poštne storitve in nekatere druge storitve, ki jih tožeča stranka zagotavlja na avstrijskem ozemlju. Z njo je želela doseči, da bi Komisija ugotovila, da so zadevne storitve, ki se opravljajo v Avstriji, neposredno izpostavljene konkurenci na trgih z neomejenim dostopom, zato za trge, na katerih se omogoča opravljanje teh storitev, ne veljajo postopki oddaje javnih naroči v sektorju poštnih storitev iz Direktive 2004/17.

3 Storitve, na katere se je nanašala prošnja tožeče stranke, so bile:

— poštne storitve naslovljenih pisemskih pošiljk kot storitve med podjetji (business-to-business; v nadaljnjem besedilu: storitve B2B) ter storitve med podjetji in zasebnimi strankami (business-to-customer; v nadaljnjem besedilu: storitve B2C) na nacionalni ravni („storitve v domovini“ in „storitve dohodne pošte“);

— poštne storitve naslovljenih pisemskih pošiljk kot storitve med zasebnimi strankami (customer-to-customer; v nadaljnjem besedilu: storitve C2C) ter storitve med zasebnimi strankami in podjetji (customer-to-business; v nadaljnjem besedilu: storitve C2B) na nacionalni ravni („storitve v domovini“ in „storitve dohodne pošte“);

— poštne storitve naslovljenih mednarodnih („storitve odhodne pošte“) pisemskih pošiljk v okviru storitev B2B in B2C (v nadaljnjem besedilu: storitve B2X) ter v okviru storitev C2B in C2C (v nadaljnjem besedilu: storitve C2X);

— poštne storitve oglaševalskih sporočil v obliki naslovljene pisemske pošiljke na nacionalni in mednarodni ravni;

— poštne storitve oglaševalskih sporočil v obliki nenaslovljene pisemske pošiljke na nacionalni in mednarodni ravni;

— poštne storitve naslovljenih in nenaslovljenih časopisov;

— storitve vložišča;

— storitve z dodano vrednostjo, povezane z elektronskimi mediji, ki se tudi v celoti opravljajo s takšnimi mediji;

— filatelija – zlasti poštne znamke;

— finančne storitve.

4 Komisija je z dopisoma z dne 18. oktobra in 5. decembra 2013 Republiko Avstrijo obvestila o tej prošnji in avstrijske organe pozvala k posredovanju vseh upoštevnih dejstev. Avstrijski organi so odgovorili z dopisom z dne 17. decembra 2013.

5 Komisija je 20. novembra 2013 z Obvestilom o prošnji v skladu s členom 30 Direktive 2004/17 – podaljšanje roka (UL 2013, C 339, str. 8) rok za odločitev o prošnji tožeče stranke podaljšala do 2. aprila 2014.

6 Po izmenjavi dopisov in več srečanjih služb Komisije s tožečo stranko je Komisija 2. aprila 2014 sprejela Izvedbeni sklep 2014/184/EU o izvzetju nekaterih storitev v poštnem sektorju v Avstriji iz uporabe Direktive 2004/17 (UL L 101, str. 4; v nadaljevanju: izpodbijani sklep), ki je bil naslovljen na Republiko Avstrijo. S tem sklepom je deloma ugodila prošnji tožeče stranke.

7 Člen 1 izpodbijanega sklepa določa, da se Direktiva 2004/17 ne uporablja za javna naročila, ki jih oddajo naročniki in so namenjena omogočanju izvajanja naslednjih storitev v Avstriji:

— storitve vložišča;

— storitve z dodano vrednostjo, povezane z elektronskimi mediji, ki se tudi v celoti opravljajo s takšnimi mediji;

— filatelistične storitve;

— plačilne storitve v lastnem imenu.

8 Glede preostalih storitev iz prošnje tožeče stranke, navedenih zgoraj v točki 3, je Komisija v točki 102 obrazložitve izpodbijanega sklepa ugotovila, da pogoj neposredne izpostavljenosti konkurenci iz člena 30(1) Direktive 2004/17 na ozemlju Avstrije ni izpolnjen. Za te storitve se je torej še naprej uporabljala Direktiva 2004/17.

Postopek in predlogi strank

9 Tožeča stranka je 24. junija 2014 v sodnem tajništvu Splošnega sodišča vložila to tožbo za razglasitev delne ničnosti izpodbijanega sklepa.

10 Tožeča stranka je z dopisom, ki je v sodno tajništvo Splošnega sodišča prispelo isti dan, zaprosila za zaupno obravnavo vseh podatkov in dokazil, predloženih Splošnemu sodišču, ki vsebujejo poslovno tajnost, v razmerju do javnosti.

11 Splošno sodišče (peti senat) je na podlagi poročila sodnika poročevalca odločilo, da bo izvedlo ustni postopek.

12 Splošno sodišče je v okviru ukrepov procesnega vodstva iz člena 89 Poslovnika tožečo stranko pozvalo, naj natančno opredeli, kateri podatki naj bi po njenem mnenju pomenili poslovno skrivnost, Komisijo pa k predložitvi nekega dokumenta. Stranki sta se na ta poziva odzvali v za to določenem roku.

13 Stranki sta na obravnavi 29. oktobra 2015 ustno podali stališča in odgovorili na vprašanja Splošnega sodišča.

14 Tožeča stranka Splošnemu sodišču predlaga, naj:

— izpodbijani sklep razglasi za ničen v delu, v katerem, se Direktiva 2004/17 v nasprotju z njeno prošnjo še naprej uporablja za oddajo naročil za poštne storitve, ki v členu 1 tega sklepa niso navedene, in sicer:

  — poštne storitve naslovljenih pisemskih pošiljk kot storitve B2B ali B2C („storitve v domovini“ in „storitve dohodne pošte“);

  — poštne storitve naslovljenih pisemskih pošiljk kot storitve C2C in C2B na nacionalni ravni („storitve v domovini“ in „storitve dohodne pošte“);

  — poštne storitve naslovljenih mednarodnih pisemskih pošiljk („storitve odhodne pošte“) v okviru storitev B2X in C2X;

  — poštne storitve oglaševalskih sporočil v obliki naslovljene pisemske pošiljke na nacionalni in mednarodni ravni;

  — poštne storitve oglaševalskih sporočil v obliki nenaslovljene pisemske pošiljke na nacionalni in mednarodni ravni;

  — poštne storitve naslovljenih in nenaslovljenih časopisov;

— podredno, če razglasitev delne ničnosti izpodbijane odločbe po mnenju Splošnega sodišča ni dopustna ali ni mogoča, izpodbijani sklep v celoti razglasi za ničen;

— Komisiji naloži plačilo stroškov.

15 Komisija Splošnemu sodišču predlaga, naj:

— zavrne tožbo;

— tožeči stranki naloži plačilo stroškov.

Pravo

16 Tožeča stranka v utemeljitev tožbe navaja sedem razlogov. V bistvu trdi, da Komisija ni pravilno uporabila Direktive 2004/17, ker ni ugotovila, da so bili pogoji iz člena 30(1) te direktive izpolnjeni. Tožeča stranka meni, da je Komisija – glede na to, da so bile zadevne poštne storitve neposredno izpostavljene konkurenci na trgih z neomejenim dostopom – napačno ugotovila, da se za trge, na katerih se omogoča opravljanje teh storitev, še vedno uporablja Direktiva 2004/17.

17 Prvi tožbeni razlog se nanaša na napačno uporabo meril in metod določitve trgov iz Direktive 2004/17 in neobrazložitev glede metode, ki jo je izbrala Komisija. Drugi do šesti tožbeni razlog se nanašajo na napačno uporabo Direktive 2004/17 in pomanjkljivo obrazložitev. Ti tožbeni razlogi se nanašajo na vprašanje, ali je bila tožeča stranka neposredno izpostavljena konkurenci na trgu poštnih storitev naslovljenih pisemskih pošiljk B2X na nacionalni ravni (drugi tožbeni razlog), na trgu poštnih storitev naslovljenih pisemskih pošiljk C2X na nacionalni ravni (tretji tožbeni razlog), na trgu poštnih storitev naslovljenih pisemskih pošiljk B2X in C2X na mednarodni ravni (četrti tožbeni razlog), na trgu poštnih storitev oglaševalskih sporočil v obliki naslovljene pisemske pošiljke na nacionalni in mednarodni ravni (peti tožbeni razlog) in na trgu poštnih storitev oglaševalskih sporočil v obliki

nenaslovljene pisemske pošiljke na nacionalni in mednarodni ravni (šesti tožbeni razlog). Sedmi tožbeni razlog se nanaša na pomanjkljivo obrazložitev in kršitev obveznosti obrazložitve glede trga poštnih storitev standardne dostave naslovljenih in nenaslovljenih časopisov.

Prvi tožbeni razlog: napačna uporaba meril in metode določitve trgov iz Direktive 2004/17 in pomanjkljiva obrazložitev metode, ki jo je izbrala Komisija

18 Tožeča stranka trdi, da je Komisija pri odločitvi, da zadevne poštne storitve niso neposredno izpostavljene konkurenci, kršila, prvič, obveznost obrazložitve glede izbrane metode, in drugič, Direktivo 2004/17 zaradi uporabe napačnih meril in metod.

19 Na prvem mestu tožeča stranka v okviru trditev, da je Komisija kršila obveznost obrazložitve, ugotavlja, da se je Komisija v točki 7 obrazložitve izpodbijanega sklepa omejila na navedbo, da merila in metodologija, ki se uporabljajo za oceno neposredne izpostavljenosti konkurenci v skladu s členom 30 Direktive 2004/17/ES, niso nujno enaka tistim, ki se uporabljajo za oceno v skladu s členoma 101 PDEU in 102 PDEU ali Uredbo Sveta (ES) št. 139/2004 z dne 20. januarja 2004 o nadzoru koncentracij podjetij (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 8, zvezek 3, str. 40). Vendar naj Komisija ne bi navedla niti razlogov, na podlagi katerih je določila drugačna merila in metode od tistih, ki jih je treba uporabiti za oceno na podlagi členov 101 PDEU in 102 PDEU, niti iz česa so sestavljeni merila in metode, na podlagi katerih je sprejela izpodbijani sklep.

20 Spomniti je treba, da mora biti v skladu z ustaljeno sodno prakso obrazložitev, zahtevana s členom 296 PDEU, prilagojena naravi zadevnega akta, razlogovanje institucije, ki je akt izdala, pa mora biti jasno in nedvoumno, da lahko zadevne osebe razberejo razloge za sprejeti ukrep, pristojno sodišče pa opravi nadzor. Obveznost obrazložitve je treba presojati glede na okoliščine posameznega primera, zlasti glede na vsebino zadevnega akta, naravo podanih razlogov in interes za obrazložitev, ki ga lahko imajo naslovniki ali druge osebe, ki jih akt neposredno in posamično zadeva. V obrazložitvi ni treba podrobno navesti vseh upoštevnih dejanskih in pravnih okoliščin, saj je treba o vprašanju, ali obrazložitev izpolnjuje zahteve iz člena 296 PDEU, presoditi ne le glede na njegovo besedilo, ampak tudi glede na njegov okvir in vsa pravna pravila, ki urejajo zadevno področje (glej sodbo z dne 2. aprila 1998, Komisija/Sytraval in Brink's France, C-367/95 P, Recueil, EU:C:1998:154, točka 63 in navedena sodna praksa).

21 Komisija je v točki 7 obrazložitve izpodbijanega sklepa sicer res ugotovila, da ta sklep ne posega v uporabo pravil o konkurenci in zlasti, da merila in metodologija, ki se uporabljajo za oceno neposredne izpostavljenosti konkurenci v skladu s členom 30 Direktive 2004/17/ES, niso nujno enaka tistim, ki se uporabljajo za oceno v skladu s členoma 101 PDEU in 102 PDEU ali Uredbo Sveta (ES) št. 139/2004.

22 Vendar je treba ugotoviti, da je Komisija v točki 8 obrazložitve izpodbijanega sklepa ugotovila, da je cilj tega sklepa ugotoviti, ali so bile storitve, na katere se nanaša prošnja tožeče stranke, izpostavljene takšni stopnji konkurence na trgih, do katerih dostop ni omejen v smislu člena 30 Direktive 2004/17, ki je tudi ob odsotnosti discipline, dosežene s podrobnimi pravili javnega naročanja iz te direktive, zagotovila pregledno in nediskriminacijsko izvajanje javnih naročil za opravljanje zadevnih dejavnosti na podlagi meril, ki naročnikom omogočajo ugotoviti, katera rešitev je ekonomsko najugodnejša. Komisija je s takim sklicevanjem na Direktivo 2004/17 v izpodbijanem sklepu podala zadostne razloge, iz katerih po njenem mnenju meril in metodologije, ki se uporabljajo v konkurenčnem pravu Evropske unije, ni mogoče le povzeti, zato da bi se uporabila ta direktiva.

23 V zvezi z uporabljenimi merili in metodami je treba ugotoviti, da se je Komisija – zlasti v točki 3 obrazložitve izpodbijanega sklepa – sklicevala na člen 30 Direktive 2004/17. Odstavek 2 tega člena določa, da se odločitev, ali je dejavnost neposredno izpostavljena konkurenci, sprejme na podlagi meril, ki so v skladu z določbami o konkurenci iz Pogodbe DEU, kot so lastnosti zadevnega blaga ali

storitev, obstoj alternativnega blaga ali storitev, cene in dejanska ali potencialna prisotnost več kot enega dobavitelja zadevnega blaga ali storitev. Tudi v zvezi s tem je treba ugotoviti, da so ta merila predmet Odločbe Komisije 2005/15/ES z dne 7. januarja 2005 o pogojih uporabe postopka, določenega v členu 30 Direktive 2004/17 (UL L 7, str. 7).

24 Komisija je s temi ugotovitvami pravno zadostno obrazložila izbrano metodo. Zato je treba trditve tožeče stranke glede domnevne kršitve obveznosti obrazložitve zavrniti.

25 Na drugem mestu tožeča stranka trdi, da je Komisija kršila Direktivo 2004/17, ker ni uporabila meril in metod, ki so za področje konkurence določena v Pogodbi DEU. Tožeča stranka meni, da je bil pristop Komisije tako v nasprotju s členom 30 direktive kot z Odločbo 2005/15 in Obvestilom Komisije o opredelitvi upoštevnega trga za namene konkurenčnega prava Skupnosti (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 8, zvezek 1, str. 155; v nadaljevanju: Obvestilo o opredelitvi trga). Študije, raziskave in testi v zvezi z določitvijo upoštevnega trga, ki jih je opravila tožeča stranka, naj bi temeljili na tem obvestilu in Odločbi 2005/15 ter naj bi bili v sodni praksi, teoriji in običajni praksi Komisije uveljavljene metode določitve nadomestljivosti proizvodov in torej določitve upoštevnega proizvodnega trga. Komisija naj kljub temu ne bi uporabila meril in metod, ki jih je uporabila tožeča stranka. Prav tako naj ne bi opravila zadostne ocene dokazov, ki jih je predložila tožeča stranka, in naj v skladu z dokumentom Komisije, naslovljenim „Najboljše prakse za predložitev gospodarskih dokazov in za zbiranje podatkov v primerih, ki so povezani z uporabo členov 101 in 102 PDEU, in v primeru združitve“, ne bi predložila nasprotnega dokaza.

26 Ugotovilo se je že (glej točko 21 zgoraj), da je Komisija v skladu z točko obrazložitve 7 izpodbijanega sklepa menila, da merila in metodologija, ki se uporabljajo za oceno neposredne izpostavljenosti konkurenci v skladu s členom 30 Direktive 2004/17, niso nujno enaka tistim, ki se uporabljajo za oceno v skladu s členoma 101 PDEU in 102 PDEU ali Uredbo št. 139/2004.

27 Pri tej ugotovitvi pravo ni bilo napačno uporabljeno.

28 Prvič, res je sicer, da je treba določitev, ali je neka dejavnost neposredno izpostavljena trgu, v skladu s členom 30(2) Direktive 2004/17 sprejeti na podlagi meril, ki so v skladu z določbami Pogodbe DEU o konkurenci. Vendar besedilo te določbe ne zahteva, da so ta merila natančno tista iz določb o konkurenci v Uniji. Poleg tega – kot je potrdila Komisija – Direktiva 2004/17 ni del konkurenčnega prava Unije. Njena pravna podlaga so členi 47(2) ES, 55 ES in 95 ES. Glavni cilj pravil Unije na področju javnih naročil je prosti pretok storitev in vzpostavitev neizkrivljene konkurence v vseh državah članicah (glej v tem smislu sodbo z dne 11. januarja 2005, Stadt Halle in RPL Lochau, C-26/03, ZOdl., EU:C:2005:5, točka 44), kot izhaja zlasti iz uvodnih izjav 2, 3 in 9 Direktive 2004/17. V zvezi s tem je treba spomniti, da je cilj Direktive 2004/17 odpreti trge, za katere se uporablja, konkurenci Unije tako, da pri gospodarskih subjektih držav članic spodbuja izkazovanje najširšega možnega interesa (glej sodbo z dne 23. aprila 2009, Komisija/Belgija, C-287/07, EU:C:2009:245, točka 103 in navedena sodna praksa). Komisija je v točki 8 obrazložitve izpodbijanega sklepa pravilno navedla cilj iz Direktive 2004/17, da bi določila stopnjo dejanske konkurence, ki jo je treba doseči, da je v skladu s členom 30 te direktive mogoče ugotoviti, da je opravljanje neke dejavnosti neposredno izpostavljeno konkurenci. Poleg tega se niti člena 101 PDEU in 102 PDEU niti Uredba št. 139/2004 ne sklicujejo na pojem dejavnosti, ki je „neposredno izpostavljena konkurenci“, iz člena 30(2) Direktive 2004/17.

29 Drugič, v zvezi z Odločbo 2005/15 je treba spomniti, da se v skladu s točko 2 obrazložitve te odločbe pogoji iz člena 30(1) Direktive 2004/17 preverjajo izključno za namene te direktive in da to preverjanje ne sme vplivati na uporabo pravil o konkurenci. Iz uvodne izjave 40 te direktive poleg tega izhaja, da mora njen člen 30 zagotavljati pravno varnost za sodelujoče subjekte in ustrezen proces odločanja, ki bo v kratkih rokih zagotovil enotno uporabo prava Unije na tem področju. Ti navedbi potrjujeta, da Komisiji v okviru obravnave prošnje, vložene na podlagi člena 30 Direktive 2004/17, ni treba uporabiti meril in metod, ki jih na področju konkurence določa Pogodba DEU.

30 V delu, v katerem tožeča stranka trdi, da je Komisija v Prilogi I, Oddelek 3, Odločbe 2005/15 potrdila, da se uporabljajo merila določb o konkurenci, je treba ugotoviti, da je prvi stavek Priloge I, Oddelek 3 Odločbe 2005/15 o opredelitvi upoštevnega proizvodnega trga sicer enak opredelitvi upoštevnega proizvodnega trga iz točke 7 Obvestila o opredelitvi trga, ki se nanaša na konkurenčno pravo Unije. Vendar, po eni strani, v Odločbi 2005/15 to obvestilo ni navedeno. Po drugi strani pa morajo biti v skladu s členom 30(2) Direktive 2004/17 merila za določitev, ali je neka dejavnost neposredno izpostavljena konkurenci, v skladu z določbami, ki jih za področje konkurence določa Pogodba. Poleg tega Komisija ne prereka, da je sklicevanje na konkurenčno pravo Unije osrednjega pomena v okviru postopka iz člena 30 Direktive 2004/17, kot izhaja zlasti iz točke obrazložitve 17 izpodbijanega sklepa, v katerem je Komisija v okviru analize nadomestljivosti storitev izrecno navedla pravila Unije o konkurenci.

31 Tretjič, v zvezi z Obvestilom o opredelitvi trga in dokumentom Komisije z naslovom „Najboljše prakse za predložitev gospodarskih dokazov in za zbiranje podatkov v primerih, ki so povezani z uporabo členov 101 in 102 PDEU, in v primeru združitve“ je treba ugotoviti, da se sklicujeta izključno na konkurenčno pravo Unije. Iz teh dokumentov nikakor ne izhaja, da mora Komisija v okviru postopka v zvezi s pravom javnega naročanja uporabiti v njima navedena merila in metodologijo.

32 Četrtič, tožeča stranka trdi, da je zaradi prakse odločanja Komisije legitimno pričakovala, da bo trg določen v skladu z metodami konkurenčnega prava ali Obvestilom o opredelitvi trga. V zvezi s tem se sklicuje na Odločbo Komisije 2007/169/ES z dne 16. marca 2007 o uporabi člena 30(1) Direktive 2004/17 za nekatere storitve kurirske in paketne pošte na Danskem (UL L 78, str. 28), na Izvedbeni sklep Komisije 2011/875/EU z dne 16. decembra 2011 o izvzetju nekaterih finančnih storitev v poštnem sektorju na Madžarskem iz uporabe Direktive 2004/17 (UL L 343, str. 77) in na Izvedbeni Sklep Komisije 2014/299/EU z dne 22. maja o izvzetju nekaterih storitev v poštnem sektorju na Madžarskem iz uporabe Direktive 2014/25/EU Evropskega parlamenta in Sveta o javnem naročanju naročnikov, ki opravljajo dejavnosti v vodnem, energetskem in prometnem sektorju ter sektorju poštnih storitev, ter o razveljavitvi Direktive 2004/17 (UL L 156, str. 10).

33 Teh trditev ni mogoče sprejeti. Ugotoviti je namreč treba, da je v točki 6 obrazložitve Odločbe 2007/169, v točki 10 obrazložitve Izvedbenega sklepa 2011/875 in točki 6 obrazložitve Izvedbenega sklepa 2014/299 poudarjeno, da je bila ocena, po kateri so bile zadevne storitve neposredno izpostavljene konkurenci, pripravljena izključno zaradi izvajanja Direktive 2004/17 in nikakor ne posega v uporabo pravil o konkurenci. Poleg tega pravna podlaga Izvedbenega sklepa 2014/299 ni Direktiva 2004/17, ampak Direktiva 2014/25/EU Evropskega parlamenta in Sveta o javnem naročanju naročnikov, ki opravljajo dejavnosti v vodnem, energetskem in prometnem sektorju ter sektorju poštnih storitev, ter o razveljavitvi Direktive 2004/17 (UL L 94, str. 243). Ugotoviti je treba tudi, da Komisija trdi, da je v izpodbijanem sklepu pravilno uporabila metodo za določitev trga, kot je določena v Obvestilu o opredelitvi trga. V zvezi s tem iz točke 17 obrazložitve izpodbijanega sklepa izhaja, da se Komisija pri analizi nadomestljivosti zadevnih storitev sklicuje na merila iz prvega stavka Priloge I, Oddelek 3, Sklepa 2005/15, ki ustreza opredelitvi proizvodnega trga iz točke 7 Obvestila o opredelitvi trga. Trditve tožeče stranke v delu, v katerem zatrjuje, da Komisija tega obvestila ni uporabila, niso upoštevne.

34 Zato je treba prvi tožbeni razlog zavrniti.

35 Glede splošnih trditev tožeče stranke v okviru tega tožbenega razloga, da je Komisija napačno zavrnila študije, raziskave in teste v zvezi z določitvijo upoštevnega trga, ki jih je tožeča stranka opravila v skladu z Obvestilom o določitvi trga, je treba ugotoviti, da se te trditve ne nanašajo na splošen pristop v zvezi z merili in metodologijo, ki jih je uporabila Komisija, ampak na preizkus, ki ga je ta opravila, v zvezi z vprašanjem, ali so bile različne zadevne poštne storitve neposredno izpostavljene konkurenci. Te trditve bodo torej obravnavane v okviru drugega do sedmega pritožbenega razloga, ki se nanašajo na ugotovitve Komisije v zvezi neposredno izpostavljenostjo poštnih storitev konkurenci.

Drugi tožbeni razlog: napačna uporaba Direktive 2004/17 in pomanjkljiva obrazložitev glede neposredne izpostavljenosti poštnih storitev naslovljenih pisemskih pošiljk B2X na nacionalni ravni konkurenci na trgu

36 Tožeča stranka trdi, da je Komisija kršila člen 30 Direktive 2004/17 in da je sklep zato pomanjkljivo obrazložen, ker je v točkah od 14 do 33 obrazložitve izpodbijanega sklepa ugotovila, da poštne storitve naslovljenih pisemskih pošiljk B2X na nacionalni ravni v Avstriji niso bile neposredno izpostavljene konkurenci. Tožeča stranka meni, da je Komisija storila napako pri določitvi upoštevnega trga. Natančneje, Komisija naj bi napačno menila, da elektronska in poštna dostava ne spadata na isti nacionalni trg B2X.

37 Iz točk od 14 do 33 obrazložitve izpodbijanega sklepa izhaja, da je Komisija sklenila, da poštne storitve naslovljenih pisemskih pošiljk B2X na nacionalni ravni v Avstriji niso neposredno izpostavljene konkurenci in da se zato člen 30(1) Direktive 2004/17 ne uporablja za pogodbe, na podlagi katerih se te dejavnosti izvajajo v Avstriji. Do tega sklepa je prišla tako, da je v točkah od 14 do 30 obrazložitve izpodbijanega sklepa ugotovila, da glede na to, da trditve tožeče stranke, da elektronska in poštna dostava spadata na isti upoštevni trg, ni mogoče sprejeti, se za upoštevni proizvodni trg šteje trg poštnih storitev naslovljenih pisemskih pošiljk B2X. Dalje je v točkah 31 in 32 obrazložitve izpodbijanega sklepa ugotovila, da ima tožeča stranka zelo močen položaj na navedenem trgu s tržnim deležem, ocenjenim na [*zaupno*] %,[1] da je trg poštnih storitev popolnoma liberaliziran od januarja 2011 in da so konkurenti zaradi te liberalizacije do zdaj dosegli samo [*zaupno*]-odstotni skupni ocenjeni tržni delež celo v najkonkurenčnejšem segmentu, in sicer storitvah naslovljenih pisemskih pošiljk B2X.

38 Najprej je treba spomniti, da iz ustaljene sodne prakse izhaja, da je glede opredelitve upoštevnega trga, kadar Komisija za to opravi zahtevne ekonomske analize, mogoč samo omejen nadzor sodišča Unije (glej po analogiji sodbe z dne 17. septembra 2007, Microsoft/Komisija, T-201/04, ZOdl., EU:T:2007:289, točka 482; z dne 15. decembra 2010, CEAHR/Komisija, T-427/08, ZOdl., EU:T:2010:517, točka 66, in z dne 24. maja 2012, MasterCard in drugi/Komisija, T-111/08, ZOdl., EU:T:2012:260, točka 169).

39 Vendar sodišče Unije ne sme opustiti nadzora nad tem, kako Komisija razlaga ekonomske podatke. V zvezi s tem mora preveriti, ali je Komisija presojo oprla na dokaze, ki so natančni, zanesljivi in dosledni, ki pomenijo vse upoštevne podatke, ki jih je treba upoštevati za presojo zapletenega položaja, in s katerimi je mogoče utemeljiti iz njih izpeljane sklepe (glej po analogiji sodbo z dne 8. decembra 2011, Chalkor/Komisija, C-386/10 P, ZOdl., EU:C:2011:815, točka 54; zgoraj v točki 38 navedeno sodbo Microsoft/Komisija, EU:T:2007:289, točka 482, in sodbo z dne 9. septembra 2009, Clearstream/Komisija, T-301/04, ZOdl., EU:T:2009:317, točka 47).

40 V zvezi s tem je treba ugotoviti, da se Direktiva 2004/17 praviloma uporablja za dejavnosti, s katerimi se zagotavljajo poštne storitve v skladu z njenim členom 6. Postopek, določen v členu 30 Direktive 2004/17, omogoča izjemo od tega pravila tako, da se na uradno obvestilo države članice ali prošnjo naročnika v skladu z odstavkoma 4 in 5 tega člena ugotovi, da se Direktiva 2004/17 za nek trg za zagotavljanje dejavnosti iz členov od 3 do 7 te direktive ne uporablja. Če je nek naročnik – tako kot v tem primeru – Komisijo zaprosil, naj za neko dejavnost ugotovi uporabo člena 30(1) Direktive 2004/17, mora država članica v skladu z odstavkom 5, drugi pododstavek, tega člena obvestiti Komisijo o vseh pomembnih dejstvih in zlasti o vseh zakonskih in drugih predpisih ali sporazumih o izpolnjevanju pogojev iz člena 30(1) te direktive ter, če je to primerno, o mnenju, ki ga sprejme neodvisni nacionalni organ, ki je pristojen za zadevno dejavnost. V skladu s členom 30(6), prvi pododstavek, navedene direktive ima Komisija za sprejetje odločbe po tem členu na voljo rok treh mesecev, ki začne teči prvi delovni dan po datumu prejema uradnega obvestila ali prošnje, to obdobje

1 — Prikriti zaupni podatki.

pa se lahko v upravičenih primerih podaljša enkrat za največ tri mesece. Iz člena 30(5), četrti pododstavek, Direktive 2004/17 je razvidno, da če Komisija na koncu obdobja iz odstavka 6 tega člena za dano dejavnost ne sprejme odločbe o uporabi odstavka 1 istega člena, se šteje, da se ta odstavek 1 lahko uporablja.

41 Iz tega postopka je razvidno, da nosita dokazno breme o izpolnjenosti pogojev iz člena 30(1) Direktive 2004/17 prosilec in zadevna država članica, Komisija pa ima v tem primeru le omejeno pristojnost glede na široka preiskovalna pooblastila, ki so ji v okviru konkurenčnega prava Unije podeljena z Uredbo Sveta (ES) št. 1/2003 z dne 16. decembra 2002 o izvajanju pravil konkurence iz členov [101 PDEU] in [102 PDEU] (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 8, zvezek 2, str. 205) in z Uredbo št. 139/2004. Poleg tega mora Komisija sprejeti dokončno odločbo v roku iz člena 30(6) te direktive, če meni, da pogoji iz odstavka 1 tega člena niso izpolnjeni.

42 Ta tožbeni razlog je sestavljen iz štirih delov. Prvi del se nanaša na dejstvo, da naj Komisija ne bi zadostno preizkusila trditev tožeče stranka in naj bi kršila obveznost obrazložitve. Drugi, tretji in četrti del se nanašajo na nekatere domnevne napake pri presoji, ki naj bi jih Komisija storila v izpodbijanem sklepu. Drugi del se nanaša na napačno presojo v točkah 18 in 19 obrazložitve izpodbijanega sklepa o domnevnih ovirah za nadomestljivost izdajanja računov po elektronski in navadni pošti ter razmer na trgu. S tretjim delom tožeča stranka trdi, da je Komisija v točkah 20 in 21 obrazložitve izpodbijanega sklepa, prvič, napačno razlagala analizo hipotetičnega monopola (v nadaljevanju: analiza HM), ki jo je opravila tožeča stranka, in podatke o gibanju količin in cen iz stresnega testa, ki jih je predložila tožeča stranka, in drugič, kršila obveznost obrazložitve. Nazadnje, četrti del se nanaša na pomanjkljivo obrazložitev v zvezi z ugotovitvijo iz točke 24 obrazložitve izpodbijanega sklepa, da naj bi tožeča stranka zvišanje stroškov lahko prenesla na potrošnike.

43 V utemeljitev svojih trditev in da bi pojasnila, prvič, študijo družbe svetovalcev E. z naslovom „Austrian communications market “ (avstrijski komunikacijski trg) iz septembra 2013 (v nadaljevanju: študija ACM), ki je priloga k prošnji tožeče stranke za uporabo člena 30 Direktive 2004/17, drugič, stresni test, ki ga je opravila, in tretjič, regresijsko analizo, ki jo je izvedla Komisija, tožeča stranka predlaga zaslišanje avtorja študije ACM in stresnega testa kot priče.

44 V zvezi s tem je treba spomniti, da lahko v okviru ničnostne tožbe le sodišče Unije preveri, ali izpodbijani akt ni zakonit iz razlogov, določenih v členu 263 PDEU, pri čemer presoje znanstvenih in tehničnih dejstev organov Unije ne sme nadomestiti s svojo (glej v tem smislu sodbo z dne 29. junija 2000, DSG/Komisija, T-234/95, Recueil, EU:T:2000:174, točki 146 in 168 in navedena sodna praksa). Spomniti je treba tudi, da Splošno sodišče v skladu s členom 92(1) Poslovnika odredi pripravljalne ukrepe, ki se mu zdijo potrebni. V skladu z ustaljeno sodno prakso le Splošno sodišče presodi o morebitni potrebi po dopolnitvi podatkov, ki so mu na voljo v zadevi, o kateri odloča (glej sodbo z dne 7. oktobra 2004, Mag Instrument/UUNT, C-136/02 P, ZOdl., EU:C:2004:592, točka 76 in navedena sodna praksa). O upoštevnosti predloga glede na predmet spora in potrebnost zaslišanja prič torej presodi Splošno sodišče. (sklep z dne 27. aprila 2006, L/Komisija, C-230/05 P, ZOdl. JU, EU:C:2006:270, točka 47). Ker so vprašanja, ki jih je treba pojasniti z zaslišanjem priče, iz različnih delov obravnavanega tožbenega razloga, je treba o potrebnosti zaslišanja avtorja študije ACM in stresnega testa presoditi po preizkusu trditev, ki jih je tožeča stranka podala v okviru teh delov.

Prvi del: nezadosten preizkus trditev tožeče stranke in kršitev obveznosti obrazložitve

45 Tožeča stranka trdi, da Komisija ni zadostno preučila študij in izvedenskih poročil, ki ji jih je predložila, ter splošnih trendov in na njih temelječe opredelitve trgov, in sicer dejstva, da spadata poštna in elektronska dostava na isti upoštevni trg. Komisija naj bi s tem kršila tudi obveznost obrazložitve. Komisija naj bi se v točki 15 obrazložitve izpodbijanega sklepa omejila na ugotovitev, da dejstvo, da sta poštna in elektronska dostava del istega upoštevnega trga, ne ustreza ugotovitvam iz njenih prejšnjih sklepov. Natančneje, tožeča stranka poudarja, da sta zakonodajalec Unije in nato tudi

avstrijski zakonodajalec upoštevala, da je način dostave poslovne pošte tehnično nevtralen, zlasti na področju elektronskega izdajanja računov, saj naj bi bili računi, posredovani prek elektronske pošte, izenačeni z računi, posredovanimi po pošti. V anketi, izvedeni leta 2008, naj bi strokovnjaki Komisije ugotovili, da 57 % anketiranih podjetij pošilja elektronske račune. Velika večina elektronskih računov naj bi bila poslana v PDF obliki kot priloga k elektronskemu sporočilu. Poleg tega naj bi različne študije dokazale, da obstaja tesna povezava med hitrim razvojem širokopasovnega interneta in nadomestitvijo poštnih pošiljk z elektronskimi. Širok dostop do širokopasovnega interneta v Avstriji naj bi torej tudi tehnično omogočal nadomestitev poštnih pošiljk z elektronskimi, zlasti za najpomembnejši del transakcijske pošte, in sicer račune. Ta nadomestitev naj bi bila dokazana tudi s povezanostjo med upadom pošiljk po pošti in porastom elektronskih komunikacij na svetovni ravni in v Avstriji ter z anketami in analizo HM, ki jih je opravila tožeča stranka. Različne študije naj bi vodile do enakega zaključka.

46 Na prvem mestu, v zvezi z domnevno kršitvijo obveznosti obrazložitve je treba – poleg zahtev glede obrazložitve, navedenih v točki 20 zgoraj – spomniti, da čeprav Komisiji ni treba obravnavati vseh dejanskih in pravnih vprašanj ter ugotovitev, na podlagi katerih je sprejela sklep o opredelitvi upoštevnega trga, vendar mora v skladu s členom 296 PDEU navesti vsaj dejstva in ugotovitve, ki so bistvene za sistematiko njenega sklepa (glej v tem smislu sodbo z dne 15. septembra 1998, European Night Services in drugi/Komisija, T-374/94, T-375/94, T-384/94 in T-388/94, Recueil, EU:T:1998:198, točka 95 in navedena sodna praksa). Avtorju akta se ni treba opredeliti do elementov, ki so očitno drugotnega pomena, ali pričakovati morebitnih ugovorov (glej v tem smislu sodbo z dne 25. oktobra 2005, Nemčija in Danska/Komisija, C-465/02 in C-466/02, ZOdl., EU:C:2005:636, točka 106 in navedena sodna praksa).

47 V obravnavnem primeru tožeča stranka s trditvami ni dokazala, da je Komisija kršila obveznost obrazložitve. Čeprav je sicer res, da je Komisija v 15 točki obrazložitve izpodbijanega sklepa ugotovila, da trditev tožeče stranke, da je način dostave poslovne pošte tehnološko nevtralen – kar pomeni, da sta oba načina dostave, elektronski in poštni, del istega upoštevnega trga – ni v skladu z dotedanjo prakso odločanja Komisije, pa je v točkah od 17 do 26 obrazložitve izpodbijanega sklepa podala tudi druge ugotovitve.

48 Komisija je v točki 17 obrazložitve izpodbijanega sklepa namreč navedla, da je treba v skladu s pravili Unije o konkurenci nadomestljivost med drugim analizirati tudi na podlagi značilnosti, cen in predvidene uporabe proizvodov. V točki 18 obrazložitve izpodbijanega sklepa je Komisija v bistvu ugotovila, da se značilnosti in predvidena uporaba računov v papirni obliki in elektronskih računov močno razlikujejo, ker je mogoče, prvič, da je za pošiljanje ali prejemanje elektronskih računov potrebna določena dodatna infrastruktura, in drugič, da je uporaba elektronskega izdajanja računov povezana z nizom storitev z dodano vrednostjo in drugimi koristmi. V zvezi s tem je v točki 19 obrazložitve izpodbijanega sklepa navedla, da je v nekaterih primerih elektronsko izdajanje računov postalo *de iure* ali *de facto* obvezno in da se v teh primerih vprašanje nadomestljivosti ne postavlja, saj pošiljatelji nimajo možnosti, da bi izbirali poštno dostavo. V točkah od 20 do 22 obrazložitve izpodbijanega sklepa je Komisija izpodbijala rezultate analize HM, ki jo je opravila tožeča stranka, in grafičnih prikazov gibanja količin in cen zadnjenavedene ter ugotovila, da na podlagi nobenega zanesljivega in sklepčnega podatka ni mogoče potrditi, da sta elektronska dostava in dostava po pošti resnično medsebojno nadomestljivi. V skladu s točko 23 obrazložitve izpodbijanega sklepa naj bi stranke, tako podjetja kot zasebne stranke, ki ne morejo ali niso pripravljene na prehod na elektronsko komuniciranje, ostale kot segmentiran trg, na katerem naj bi storitve opravljala samo tožeča stranka, ki naj bi na tem trgu imela dejanski monopol. V točki 24 obrazložitve izpodbijanega sklepa je Komisija ugotovila, da bi lahko tožeča stranka zvišanje stroškov prenesla na potrošnike, ki zaradi dajanja prednosti poštni dostavi, značilnega zanje, ne bi imeli druge izbire, kot da prevzamejo zvišanje cen. V točki obrazložitve 26 izpodbijanega sklepa je navedeno, da čeprav je glavni učinek večje uporabe elektronskih komunikacijskih sredstev zmanjšanje splošne velikosti trga za storitve pisemskih pošiljk, ni mogoče sklepati, da je elektronsko komuniciranje ustvarilo neposredno konkurenco na trgu za storitve poštne dostave.

49 V nasprotju s trditvami tožeče stranke se Komisija torej ni omejila na ugotovitev, da dejstvo, da sta poštna in elektronska dostava del istega upoštevnega trga, ni v skladu ugotovitvami iz njenih prejšnjih odločb oziroma sklepov. Nasprotno je v izpodbijanem sklepu navedenih dovolj razlogov, na podlagi katerih je Komisija sklenila, da je upoštevni proizvodni trg le trg poštnih storitev naslovljenih pisemskih pošiljk B2X. Zato ni mogoče skleniti, da ta obrazložitev zadevnim osebam ne omogoča seznanitve z utemeljitvijo sprejetega ukrepa, pristojnemu sodišču pa, da opravi sodni nadzor.

50 Poleg tega je treba ugotoviti, da mora biti stopnja natančnosti obrazložitve sklepa sorazmerna z dejanskimi možnostmi in s tehničnimi pogoji ali z rokom, v katerem mora biti sklep sprejet (glej sodbo z dne 14. februarja 1990, Delacre in drugi/Komisija, C-350/88, Recueil, EU:C:1990:71, točka 16 in navedena sodna praksa). V obravnavanem primeru je iz točke 16 obrazložitve izpodbijanega sklepa razvidno, da so bili avstrijski organi ob upoštevanju pravnih in dejanskih razmer v Avstriji pozvani, da izrazijo svoje mnenje o nadomestljivosti elektronske dostave s poštno ter natančneje o opredelitvi upoštevnega proizvodnega trga, vendar dodatnih informacij v utemeljitev mnenja tožeče stranke niso mogli zagotoviti. Komisija ima poleg tega le omejeno pristojnost in kratek rok za sprejetje končne odločbe (glej točki 40 in 41 zgoraj).

51 Na drugem mestu tožeča stranka trdi, da Komisija ni zadostno preizkusila njenih trditev in študij ali izvedenskih poročil, ki jih je predložila v utemeljitev opredelitve upoštevnega trga.

52 Prvič, tožeča stranka v zvezi s tem trdi, da Komisija ni upoštevala dejstva, da so računi po pošti s predpisi izenačeni z elektronskimi. Tožeča stranka meni, da sta zakonodajalec Unije in nato tudi avstrijski zakonodajalec upoštevala, da je način dostave poslovne pošte tehnično nevtralen, zlasti na področju elektronskega izdajanja računov, saj so računi, posredovani prek elektronske pošte, izenačeni z računi, posredovanimi po pošti.

53 Z Direktivo Sveta 2010/45/EU z dne 13. julija 2010 o spremembah Direktive 2006/112/ES o skupnem sistemu davka na dodano vrednost glede pravil o izdajanju računov (UL L 189, str. 1) – kot je razvidno uvodne izjave 8 Direktive 2010/45 – so bila sicer res uvedena pravila v zvezi z veljavnimi zahtevami v zvezi z davkom na dodano vrednost (DDV), v skladu s katerimi je treba papirne in elektronske račune obravnavati enako.

54 Vendar to ne dokazuje, da je Komisija storila očitno napako pri presoji, ker je menila, da dostava po pošti in elektronska dostava nista medsebojno nadomestljivi. Tožeča stranka namreč ne prereka, da je elektronsko izdajanje računov – kot je razvidno iz točke 19 obrazložitve izpodbijanega sklepa – januarja 2014 postalo *de iure* obvezno na zvezni ravni v Avstriji pri poslovanju med podjetji in državno upravo. V tem primeru se vprašanje medsebojne nadomestljivosti torej ne postavlja, kot je Komisija pravilno ugotovila v točki 19 obrazložitve izpodbijanega sklepa. Poleg tega so na ravni predpisov poštne storitve – in ne elektronske – določene kot storitve splošnega gospodarskega pomena v smislu člena 14 PDEU, kot je razvidno iz uvodne izjave 3 Direktive 2008/6/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. februarja 2008 o spremembi Direktive 97/67/ES glede popolnega oblikovanja notranjega trga poštnih storitev v Skupnosti (UL L 52, str. 3). V zvezi trditvijo tožeče stranke, da so različne možnosti dostave pisem izčrpno obravnavane v Direktivi 2008/6, je treba ugotoviti, da se tožeča stranka sklicuje le na uvodne izjave 14, 15, 19 in 22 te direktive, v katerih so pravzaprav na splošno navedeni načini elektronske dostave. Dalje, v skladu s členom 3 Direktive 97/67/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. decembra 1997 o skupnih pravilih za razvoj notranjega trga poštnih storitev v Skupnosti in za izboljšanje kakovosti storitve (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 6, zvezek 3, str. 71) je izvajanje poštne storitve univerzalna storitev. V nasprotju s trditvami tožeče stranke torej ni mogoče skleniti, da so poštni in elektronski računi na ravni predpisov izenačeni.

55 Drugič, tožeča stranka trdi, da Komisija ni zadostno upoštevala dejstva, da je bila nadomestitev poštnih pošiljk z elektronskimi, ki naj bi jo v Avstriji tehnično omogočal širok dostop do širokopasovnega interneta, dokazana s podatki in makroekonomskimi trendi, v skladu s katerimi je upad poštnih pošiljk povezan s porastom elektronskih komunikacij. Tožeča stranka meni, da je iz točke 2.3.2 študije ACM

razvidno, da [*zaupno*] % komunikacijskih podjetij pošilja elektronske račune in da [*zaupno*] % teh podjetij prejema elektronske račune. Spremenjeni tržni pogoji zaradi nadomestitve z elektronskimi pošiljkami naj bi spodbudili zadostno konkurenco, ki naj bi ji je bila tožeča stranka izpostavljena.

56 V zvezi s tem je treba najprej ugotoviti, da Priloga I, Oddelek 3, Odločbe 2005/15 vsebuje pravila za opredelitev upoštevnega proizvodnega trga. V skladu s temi pravili vključuje upoštevni proizvodni trg vse proizvode in/ali storitve, za katere potrošnik meni, da so zamenljivi ali nadomestljivi zaradi njihovih značilnosti, cene in uporabe, kateri so namenjeni. Poleg tega Priloga I, Oddelek 3, Odločbe 2005/15 vsebuje neizčrpen seznam dejavnikov, ki običajno štejejo za pomembne pri opredelitvi upoštevnega proizvodnega trga in jih je treba upoštevati pri analizi. Ti dejavniki so stopnja fizične podobnosti med upoštevnimi proizvodi ali storitvami, kakršna koli razlika v končni uporabi, za katero se namenijo proizvodi, razlike v ceni med dvema proizvodoma, stroški prehoda od enega proizvoda k drugemu, kadar gre za dva potencialno konkurenčna proizvoda, ugotovljene ali ustaljene preference potrošnikov za neko vrsto ali kategorijo proizvoda ter razvrstitve proizvodov (klasifikacije strokovnih združenj itd.).

57 Dalje, v skladu s sodno prakso pojem upoštevnega trga vključuje možnost obstoja dejanske konkurence med proizvodi, ki so del trga, kar pomeni zadostno stopnjo medsebojne zamenljivosti glede na enako uporabo med vsemi proizvodi, ki so del istega trg (glej po analogiji sodbi z dne 13. februarja 1979, Hoffmann-La Roche/Komisija, 85/76, Recueil, EU:C:1979:36, točka 28, in z dne 30. januarja 2007, France Télécom/Komisija, T-340/03, ZOdl., EU:T:2007:22, točka 80). Medsebojna zamenljivost ali nadomestljivost se ne presoja le glede na objektivne značilnosti zadevnih proizvodov in storitev, temveč je treba upoštevati tudi pogoje konkurence ter strukturo povpraševanja in ponudbe na trgu (glej po analogiji zgoraj v točki 38 navedeno sodbo CEAHR/Komisija, EU:T:2010:517, točka 67 in navedena sodna praksa).

58 Tudi če je upad poštnih pošiljk povezan s porastom elektronskih komunikacij in širokim dostopom do širokopasovnega interneta v Avstriji, kot trdi tožeča stranka, ta dejstva nikakor ne dokazujejo, da je Komisija – ob upoštevanju meril iz Odločbe 2005/15 in zgoraj v točki 57 navedene sodne prakse – storila očitno napako pri presoji, ker je štela, da zadevnih poštnih storitev ni mogoče nadomestiti z elektronskimi. Iz točke 17 obrazložitve izpodbijanega sklepa je namreč razvidno, da je Komisija v skladu s pravili konkurence Unije analizirala zamenljivost zlasti na podlagi značilnosti, cen in predvidene uporabe proizvodov. Komisija je v točki 18 obrazložitve izpodbijanega sklepa v odgovor na trditev tožeče stranke o zelo široki razširjenosti širokopasovnega interneta v Avstriji ugotovila, da se zdi, da se značilnosti in predvidena uporaba računov v papirni obliki in elektronskih računov močno razlikujejo. Teh ugotovitev ni mogoče omajati z morebitno povezanostjo med upadom poštnih pošiljk ter porastom elektronskih komunikacij in širokim dostopom do širokopasovnega interneta.

59 V zvezi s trditvami, da je iz točke 2.3.2 študije ACM razvidno, da [*zaupno*] % komunikacijskih podjetij pošilja elektronske račune in da [*zaupno*] % teh podjetij prejema elektronske račune, je treba ugotoviti, da je v skladu s točko 1.2 te študije le [*zaupno*] % vseh vprašanih subjektov menilo, da so elektronska sporočila nadomestek za pisma, medtem ko jih je [*zaupno*] % menilo, da so pisma in elektronska sporočila hkrati nadomestljiva in dopolnjujoča, [*zaupno*] % pa, da so elektronska sporočila dopolnitev in ne nadomestek pisem. S temi trditvami torej ni mogoče dokazati, da je Komisija pri opredelitvi upoštevnega trga storila očitno napako pri presoji. Poleg tega je treba glede trditve tožeče stranke, da Komisija ni razlikovala med različnimi vrstami računov, ugotoviti, da je Komisija v točki 18 obrazložitve izpodbijanega sklepa obravnavala več načinov elektronskega izdajanja računov in da tožeča stranka ni dokazala, da je v upravnem postopku že sama uvedla tako razlikovanje, da bi dokazala nadomestljivost poštne dostave z elektronsko. Prikaz razdelitve pošte v Avstriji iz priloge k njeni prošnji, na katero se sklicuje tožeča stranka, za to ne zadošča.

60 Tretjič, glede trditve tožeče stranke, da Komisija ni zadostno upoštevala rezultatov analize HM, ki jo je naročila, je treba ugotoviti, da je Komisija te rezultate obravnavala v točki 20 obrazložitve izpodbijanega sklepa in da jih je zavrnila z ugotovitvijo, da je veljavnost teh rezultatov – tudi če bi iz njih izhajalo, da sta pošta v papirni obliki in elektronska pošta del istega upoštevnega trga – vprašljiva zaradi nekaterih

tehničnih vidikov oblikovanja anket. Utemeljenost te zavrnitve bo obravnavana v nadaljevanju v okviru tretjega dela tega tožbenega razloga, ki se nanaša na domnevno napačno razlago analize HM ter podatkov o gibanju količin in cen iz stresnega testa ter na kršitev obveznosti obrazložitve.

61 Četrtič, tožeča stranka trdi, da je bilo tudi v študijah, ki jih je naročila Komisija, ugotovljeno, da sta poštna in elektronska dostava nadomestljivi. Meni, da je v študiji družbe WIK-Consult, naslovljeni „Main developments in the postal sector (2010–2013)“ (Glavni dosežki v poštnem sektorju (2010–2013)) iz avgusta 2013 (v nadaljevanju: študija WIK 2013), izrecno navedeno, da sta elektronska dostava in fizična poštna dostava nadomestljivi in da torej obstaja konkurenca. Študija Nikali, naslovljena „The substitution of letter mail in targeted communication“ (Nadomestitev poštnih pošiljk pri naslovljenih pismih), in študija Copenhagen Economics, naslovljena „Main developments in the postal sector (2008–2010)“ (Glavni dosežki v poštnem sektorju (2008–2010)), naj bi prišli do podobnih zaključkov.

62 V zvezi s tem je treba ugotoviti, da tožeča stranka brez predložitve teh študij Splošnemu sodišču ne more dokazati, da je Komisija pri opredelitvi upoštevnega trga storila očitno napako pri presoji. S sklici na spletna mesta študij Nikali in Copenhagen Economics v opombah številka 34 in 39 tožbe ni mogoče omiliti dejstva, da dokumenti, ki so navedeni v utemeljitev tožbe, niso bili priloženi v skladu s členom 43(4) Poslovnika Splošnega sodišča z dne 2. maja 1991. Dalje, v zvezi z dejstvom, da je Komisija predložila del študije WIK 2013, je treba ugotoviti, da ta študija možnosti elektronske dostave razlaga kot možen razlog za upad povpraševanja na trgih poštnih storitev. Vendar je v tej študiji glede stanja konkurence na trgu poštnih pošiljk ugotovljeno tudi, da je stopnja konkurence še vedno nizka in da običajni ponudniki ohranjajo prevladujoč položaj. Na tej podlagi torej ni mogoče skleniti, da je Komisija napačno ugotovila neobstoj neposredne izpostavljenosti zadevnih poštnih storitev konkurenci.

63 Petič, glede trditve tožeče stranke, da je Komisija upoštevala odločbo francoskega organa za konkurenco, v kateri je bilo ugotovljeno, da telefonija prek internetnega protokola (VoIP) nadomešča fiksno telefonijo in da torej spada na isti trg, je treba ugotoviti, da tožeča stranka ni predložila nobenega dokaza, na podlagi katerega bi bilo mogoče ugotoviti, da je ta določba primerljiva z obravnavanim primerom. Poleg tega glede trditve tožeče stranke, da je Komisija v informativni okrožnici o konkurenci iz maja 2014 potrdila, da ima elektronska nadomestitev neposredne učinke na poštni sektor, zadošča ugotovitev, da je v tej okrožnici izrecno navedeno, da ta Komisije ne zavezuje. Nazadnje, v nasprotju s trditvami tožeče stranke na podlagi dejstva, da je bil pristojni oddelek Komisije „Poštne storitve“ preimenovan v „Spletne in poštne storitve“, nikakor ni mogoče skleniti, da je Komisija pri opredelitvi upoštevnega trga storila očitno napako pri presoji. Dejstvo, da se oddelek Komisije imenuje „Spletne in poštne storitve“, ni element analize upoštevnega trga, na podlagi katerega bi bilo mogoče ugotoviti, da so si te storitve neposredno konkurenčne.

64 Šestič, tožeča stranka se v okviru trditev, da Komisija ni upoštevala dejstva, da je prilagoditev univerzalne storitve dejanskim tržnim razmeram predmet razprav, sklicuje na dokument za razpravo nemškega regulativnega organa iz novembra 2014 in dokument za razpravo European regulators group for postal services (skupina evropskih regulatorjev poštnih storitev, ERGP) iz septembra 2014. V zvezi s tem je treba spomniti, da je treba v skladu z ustaljeno sodno prakso zakonitost nekega akta presojati glede na dejanske in pravne elemente, ki so obstajali na dan sprejetja akta (glej sodbi z dne 28. marca 2000, T. Port/Komisija, T-251/97, Recueil, EU:T:2000:89, točka 38 in navedena sodna praksa, in z dne 10. aprila 2008, Deutsche Telekom/Komisija, T-271/03, ZOdl., EU:T:2008:101, točka 244 in navedena sodna praksa). V obravnavanem primeru se je torej treba načeloma opreti na regulativni okvir, kot izhaja iz upoštevnih aktov na dan sprejetja izpodbijanega sklepa. Glede na to, da sta bila zadevna dokumenta za razpravo sprejeta po tem, ko je Komisija 2. aprila 2014 sprejela izpodbijani sklep, ni mogoče ugotoviti, da je Komisija pri opredelitvi upoštevnega trga storila očitno napako pri presoji, ker teh dokumentov ni upoštevala. Poleg tega tožeča stranka ni dokazala, da so bile v trenutku sprejetja izpodbijanega sklepa v Uniji ali v Avstriji v pripravi spremembe zadevnega regulativnega okvira.

65 Dalje, glede tega, da tožeča stranka v zvezi s tem trdi, da je treba v skladu z uvodno izjavo 40 Direktive 2004/17 upoštevati učinke sedanjega ali prihodnjega odpiranja konkurenci, je treba ugotoviti, da se ta direktiva v skladu z njenim členom 30(1) ne uporablja za upoštevne trge, če je v državi članici, v kateri se dejavnost opravlja, dejavnost neposredno izpostavljena konkurenci na trgih, do katerih dostop ni omejen. Preizkus neposredne izpostavljenosti konkurenci je torej treba opraviti na podlagi elementov, ki so dostopni v trenutku sprejetja odločbe, s katero se je končal postopek iz člena 30 Direktive 2004/17, pri čemer ni izključena možnost poznejše vložitve prošnje v skladu s tem postopkom.

66 Prvi del tega tožbenega razloga je torej treba zavrniti.

Drugi del: napačna presoja domnevnih ovir za nadomestljivost izdajanja računov po pošti z elektronskim in razmer na trgu

67 Tožeča stranka s sklicevanjem na študijo ACM trdi, da je Komisija storila napako, ko je v točkah 18 in 19 obrazložitve izpodbijanega sklepa ugotovila obstoj ovir za nadomestljivost izdajanja računov po pošti z elektronskim, in da je njena presoja razmer na trgu napačna.

68 Ugotoviti je treba, da je Komisija v točki 18 obrazložitve izpodbijanega sklepa v bistvu menila, da se značilnosti in predvidena uporaba računov v papirni obliki in elektronskih računov močno razlikujejo, ker je mogoče, da je zlasti v primeru elektronskega izdajanja računov pri storitvah B2B potrebna določena dodatna infrastruktura, da bi se na primer omogočilo pošiljanje ali prejemanje elektronskih računov z možnostjo samodejne obdelave. Takšna infrastruktura bi lahko pomenila uporabo zunanjega ponudnika storitev ali posebne notranje aplikacije, uporabo elektronskega podpisa itd. Uporaba elektronskega izdajanja računov pa bi se lahko povezala z nizom storitev z dodano vrednostjo in koristmi, ki bi na primer omogočila samodejno obdelavo in financiranje plačil s strani tretjih oseb. V točki 19 obrazložitve izpodbijanega sklepa je Komisija navedla, da je januarja 2014 elektronsko izdajanje računov postalo *de iure* obvezno na zvezni ravni pri poslovanju med podjetji in državno upravo in da se v tem primeru vprašanje nadomestljivosti ne postavlja, saj pošiljatelji nimajo možnosti, da bi izbirali poštno dostavo. Poleg tega naj bi obstajali tudi drugi podobni primeri, v katerih so elektronski računi dejansko obvezni zaradi velikega povpraševanja potrošnikov in dobaviteljev.

69 Na prvem mestu, tožeča stranka glede ugotovitev Komisije iz točke 18 obrazložitve izpodbijanega sklepa trdi, da Komisija ni upoštevala dejstva, da so elektronsko poslani računi večinoma elektronska sporočila s prilogo v PDF obliki, ki nimajo nobene druge značilnosti in se ne uporabljajo drugače kot računi, poslani po pošti v papirni obliki.

70 V zvezi s tem je treba ugotoviti, da iz točke 2.3.2 študije ACM, na katero se Komisija sklicuje v opombi številka 14 izpodbijanega sklepa iz točke 18 obrazložitve tega sklepa, izhaja, da obstaja več vrst elektronskega izdajanja računov, ki se razlikujejo glede na stopnjo samodejne obdelave. V skladu s to študijo obstajata, prvič, delno samodejen postopek prek spleta z uporabo računov PDF, spletnih portalov ali ponudnika storitev, in drugič, samodejno elektronsko izdajanje računov, ki zajema celoten postopek od naročila do plačila. Iz te študije izhaja, da čeprav je delno samodejen postopek prek spleta z uporabo računov PDF najbolj uporabljena oblika sporazumevanja v odnosih B2C, pa veliko podjetij, ki uporablja elektronsko izdajo računov, že uporablja tudi spletne portale in ponudnike storitev zlasti za elektronsko izdajanje računov B2B na evropski ravni. V zvezi s tem je v študiji ACM pojasnjeno, da obstajajo ponudniki storitev, ki z elektronskim podpisom zagotavljajo izvirnost dokumenta. Poleg tega iz študije ACM izhaja, da podjetja za prejemanje in pošiljanje elektronskih računov uporabljajo rešitve zunanjega ponudnika storitev ali posebne notranje aplikacije, ki jo je oblikoval ta ponudnik.

71 Na podlagi ugotovitev iz študije ACM, ki jo je tožeča stranka posredovala Komisiji, ni mogoče sklepati, da je Komisija v točki obrazložitve 18 izpodbijanega sklepa napačno ugotovila, da je mogoče, da je za pošiljanje ali prejemanje elektronskih računov potrebna določena dodatna infrastruktura in da je uporaba elektronskega izdajanja računov povezana z nizom storitev z dodano vrednostjo in drugimi koristmi.

72 Na drugem mestu, tožeča stranka glede ugotovitev Komisije iz točke 19 obrazložitve izpodbijanega sklepa trdi, da je tržni delež na zvezni ravni poslanih računov pri poslovanju med podjetji in državno upravo le [*zaupno*]-odstoten in da ga torej pri presoji določitve upoštevnega trga ni treba upoštevati. Poleg tega naj ne bi bilo niti primerno niti v skladu s prejšnjimi sklepi Komisije, da se upoštevajo položaji, v katerih so elektronski računi *de facto* postali obvezni. Še več, Komisija naj ne bi nikakor navedla niti kateri je del zadevnega trga niti kakšne učinke naj bi to imelo na določitev upoštevnega trga.

73 Prvič, v zvezi s tem je treba najprej poudariti, da je mogoče račune, poslane na zvezni ravni pri poslovanju med podjetji in državnimi organi, zaradi njihovega majhnega količinskega obsega sicer šteti za zanemarljive, vendar pa je lahko Komisija – ne da bi pri tem storila napako – še vedno štela, da obstaja tako izdajanje računov, za katero se vprašanje nadomestljivosti ne postavlja.

74 Drugič, glede mnenja Komisije, da obstajajo drugi podobni položaji, v katerih so elektronski računi *de facto* postali obvezni zaradi velikega povpraševanja potrošnikov ali dobaviteljev, je treba ugotoviti, da se Komisija v opombi številka 15 izpodbijanega sklepa iz točke 19 obrazložitve tega sklepa sklicuje na točko 2.3.2 študije ACM. Iz te študije izhaja, da je izbira podjetij glede načina izdajanja računov odvisna zlasti od trgovine med podjetji, izkušenj, pridobljenih prek mreže dobaviteljev, in povpraševanja strank. V skladu s študijo ACM so ekonomski razlogi, iz katerih se uporablja elektronska izdaja računov, odvisni zlasti od zunanjih tržnih silnic, in sicer velikega povpraševanja strank ali dobaviteljev ali vladne pobude, s katero postane tako izdajanje računov obvezno.

75 Ob upoštevanju tega sklicevanja na študijo ACM je dejanski položaj, na katerega se opira Komisija, pravno zadostno razviden iz izpodbijanega sklepa. Glede dela trga, na katerega se ta položaj nanaša, je treba spomniti, da od Komisije – ob upoštevanju njenih omejenih pooblastil v okviru postopka iz člena 30 Direktive 2004/17 in dejstva, da nosi dokazno breme tožeča stranka (glej točki 40 in 41 zgoraj) – ni mogoče zahtevati širše obravnave od trditev, ki jih je tožeča stranka navedla v svoji prošnji. V zvezi s tem je treba ugotoviti tudi, da je iz točke 16 obrazložitve izpodbijanega sklepa razvidno, da avstrijski organi niso mogli zagotoviti dodatnih informacij v utemeljitev trditev tožeče stranke (glej točko 50 zgoraj). Glede učinkov tega dejanskega položaja na določitev upoštevnega trga iz točke 30 obrazložitve izpodbijanega sklepa – v skladu s katero je Komisija upoštevni proizvodni trg med drugim opredelila na podlagi informacij, navedenih v točki 19 obrazložitve tega sklepa – izhaja, da je ta vidik eden od elementov, ki jih je Komisija upoštevala pri opredelitvi upoštevnega trga. Poleg tega iz ničesar ni mogoče sklepati, da merila za opredelitev upoštevnega trga (glej točki 56 in 57 zgoraj) izključujejo upoštevanje dejanskega položaja. Nazadnje, glede trditve tožeče stranke, da to upoštevanje ni v skladu s prejšnjimi odločbami oziroma sklepi Komisije, je treba ugotoviti, da ne le, da tožeča stranka v utemeljitev svojih trditev ni navedla nobene odločbe oziroma sklepa Komisije, ampak tudi, da ni navedla ničesar, s čimer bi dokazala, da je Komisija v obravnavani zadevi morala upoštevati svojo prakso odločanja. Zato teh trditev ni mogoče sprejeti.

76 Drugi del tega tožbenega razloga je zato treba zavrniti.

Tretji del: napačna razlaga analize HM in podatkov o gibanju količin in cen iz stresnega testa ter kršitev obveznosti obrazložitve

77 Ta del je sestavljen iz dveh očitkov. Prvi se nanaša na razlago analize HM, ki jo je tožeča stranka naročila opraviti v utemeljitev svoje prošnje. Drugi očitek se nanaša na napačno razlago podatkov o gibanju količin in cen iz stresnega testa, ki jih je predložila tožeča stranka.

– Prvi očitek: napačna razlaga analize HM in kršitev obveznosti obrazložitve

78 Tožeča stranka trdi, da je Komisija v točki 20 obrazložitve izpodbijanega sklepa, prvič, napačno razlagala analizo HM, katere izvedbo je tožeča stranka naročila za trg naslovljenih pisemskih pošiljk B2X na nacionalni ravni in s katero je bilo dokazano, da poštna in elektronska dostava spadata na isti trg, in drugič, kršila obveznost obrazložitve.

79 Iz spisa izhaja, da je bila anketa, v kateri je analiza HM, ki je del študije ACM, izvedena pri 451 podjetjih in da sta bili v njej dve vrsti vprašanj. V prvem sklopu neposrednih vprašanj so podjetja odgovarjala na vprašanja o svoji praksi obdelave poslovne pošte. Osrednje vprašanje je bilo, ali bi podjetja svojo pošto pošiljala elektronsko, če bi se cena poštnine z 62 centov zvišala na 65,1 centov. Podjetja so morala izbrati med sedmimi različnimi odgovori, in sicer: ne bi bilo spremembe, popolna sprememba ali sprememba bi obsegala 10, 20, 30, 50 ali 75 % vse pošte. V drugem sklopu so bila postavljena posredna vprašanja, ki se niso neposredno nanašala na odziv na zvišanje cen. Podjetja so morala odgovoriti, katero od storitev, ki sta bili opredeljeni s sklopom značilnosti, bi izbrala.

80 Komisija je v točki 20 obrazložitve izpodbijanega sklepa navedla:

„Prosilec je opravil preskusno analizo [HM], pri kateri so se uporabili podatki iz ankete, zbrani v 451 avstrijskih podjetjih. Anketa je vključevala sklop posrednih vprašanj, s katerimi se je ugotavljalo, ali se prednost daje pošti v papirni obliki ali elektronski pošti, pri čemer so se uporabile tehnike združene analize. Na podlagi rezultatov bi bilo mogoče sklepati, da bi se s 5-odstotnim zvišanjem cen poštnih storitev zmanjšala potreba po pošiljanju pisemskih pošiljk za [*zaupno*] %. Čeprav bi ti rezultati pomenili, da sta pošta v papirni obliki in elektronska pošta del istega upoštevnega trga, je njihova veljavnost vprašljiva zaradi nekaterih tehničnih vidikov oblikovanja ankete. Na primer, sklop značilnosti, ki opredeljujejo proizvode, je izbran tako, da bi lahko povzročil določeno pristranskost v korist elektronskim komunikacijskim sredstvom. Zdi se, da se sporna predvidevanja ne uporabljajo v ustrezni ekonomski literaturi, ki uporablja tehniko združene analize, in da njihovega vpliva na predvideno [*zaupno*]-odstotno zmanjšanje ni mogoče izmeriti.“

81 Tožeča stranka na prvem mestu trdi, da je Komisija kršila obveznost obrazložitve, ker ni navedla razloga, ki je po njenem mnenju povzročil določeno dajanje prednosti elektronskim komunikacijskim sredstvom, in katera so predvidevanja, ki so v ekonomski literaturi sporna.

82 V zvezi s tem je treba glede razlogov iz izpodbijanega sklepa, na podlagi katerih je Komisija ugotovila določeno dajanje prednosti elektronskim komunikacijskim sredstvom, ugotoviti, da je Komisija v točki 20 obrazložitve izpodbijanega sklepa navedla, da je do te ugotovitve prišla na primer zaradi načina izbire vseh značilnosti, ki opredeljujejo proizvode. V zvezi s spornimi predvidevanji iz točke 20 obrazložitve izpodbijanega sklepa izhaja, da gre za predvidevanja, navedena v zadevni anketi in ne za sporna predvidevanja v ekonomski literaturi.

83 Res je sicer, da je obžalovanja vredno, da v izpodbijanemu sklepu ni natančne opredelitve meril, ki jih je Komisija uporabila pri rezultatih analize HM. Vendar ob upoštevanju okoliščin, v katerih je bil sprejet izpodbijani sklep, zlasti roka za sprejetje dokončnega sklepa (glej točko 40 zgoraj) Komisija v obravnavanem primeru ni kršila obveznosti zadostne obrazložitve izpodbijanega sklepa v skladu z zahtevami iz sodne prakse, navedene zgoraj v točkah 20 in 46. V zvezi s tem bi bilo pretirano

zahtevati podrobno obrazložitev očitkov v zvezi z vsako izbrano značilnostjo v zadevni anketi ali v zvezi z vsakim v njej navedenim spornim predvidevanjem. To še toliko bolj velja, ker je tožeča stranka tesno sodelovala v upravnem postopku (glej v tem smislu sodbo z dne 10. julija 2008, Bertelsmann in Sony Corporation of America/Impala, C-413/06 P, ZOdl., EU:C:2008:392, točki 179 in 180 in navedena sodna praksa). Iz spisa namreč izhaja, da je imel izvedenec, ki ga je tožeča stranka imenovala za izvedbo zadevne ankete, potem ko je tožeča stranka 2. decembra 2013 predložila vprašalnike, na katerih je temeljila ta anketa, 6. marca 2014 sestanek s službami Komisije. Dalje, Komisija je naslednji dan osnutek sklepa poslala temu izvedencu in z njim o njem razpravljala na sestanku 28. marca 2014. V osnutku sklepa, obravnavanem na sestanku 28. marca 2014, ki ga je Komisija izdelala po tem, ko je Splošno sodišče odredilo ukrepe procesnega vodstva (glej točko 12 zgoraj), je bilo že vsebovano besedilo točke 20 obrazložitve izpodbijanega sklepa.

84 Poleg tega je treba ugotoviti, da se tako merila, ki jih je Komisija oblikovala za izbiro značilnosti za opredelitev proizvodov, kot merila za sporna predvidevanja nanašajo na del zadevne ankete s posrednimi vprašanji. Dejstvo, da je tožeča stranka v tožbi navedla, da je Komisija v točki 20 obrazložitve izpodbijanega sklepa analizirala le posredna vprašanja, ne pa neposrednih, je dodaten indic, na podlagi katerega je mogoče ugotoviti, da je bila tožeča stranka seznanjena z razlogovanjem Komisije.

85 Na drugem mestu tožeča stranka Komisiji očita, da je napačno razlagala analizo HM in da ni predložila izvedenskih poročil ali anket, s katerimi bi te ankete zavrnila. Tožeča stranka meni, da čeprav analiza HM obsega neposredna in posredna vprašanja, Komisija ni analizirala neposrednih vprašanj, postavljenih strankam, ki so pomembna. Tožeča stranka s sklicevanjem na prakso Komisije in na Obvestilo o opredelitvi trga trdi, da Komisija običajno uporablja tržne študije, ki jih zagotovijo zadevna podjetja kot dokaz o določitvi trga, česar pa naj v obravnavanem primeru ne bi storila. Odgovori strank na neposredno vprašanje v anketi kažejo, da bi [*zaupno*] % vprašanih podjetij v primeru minimalnega zvišanja cene pošiljanje pošiljk po pošti povsem ali delno nadomestilo z elektronskim in da bi [*zaupno*] % vprašanih podjetij še vedno pošiljalo pošiljke po pošti. Ti rezultati naj bi bili v skladu z rezultati iz neke druge študije o Avstriji, izvedene leta 2012. Poleg tega bi po podatkih tožeče stranke, tudi če bi cene ostale enake, [*zaupno*] % vprašanih podjetij nameravalo v prihodnosti račune pošiljati po elektronski poti. Komisija naj ne bi upoštevala dejstva, da naj bi taka določba o nadomestitvi poštnih storitev z elektronskimi v primeru zvišanja stroškov pošiljanja obstajala tudi v Združenem kraljestvu in Nemčiji, kot naj bi izhajalo iz podatkov, ki jih je zbral regulativni poštni organ Združenega kraljestva, in iz študije WIK-Consult, naslovljene „Nachfrage nach Postdienstleistungen von Geschäftskunden“ (Povpraševanje poslovnih strank po poštnih storitvah) iz leta 2009 (v nadaljevanju: študija WIK 2009). V zvezi z očitki Komisije o posrednih vprašanjih tožeča stranka trdi, da so bila ta vprašanja postavljena z uporabo uveljavljene anketne tehnike, da bi se zagotovila natančnejša analiza položaja. V skladu z Obvestilom o opredelitvi trga naj bi se vse proizvode, ki jih potrošniki zaznavajo kot nadomestljive, vključilo v anketo, izvedeno pri strankah, zato naj se torej ne bi dajalo prednosti elektronskim komunikacijskim sredstvom.

86 Najprej je treba spomniti (glej točke od 38 do 41 zgoraj), da ima Komisija pri opredelitvi upoštevnega trga široko diskrecijsko pravico, nad katero ima sodišče Unije le omejen nadzor, ter da nosi dokazno breme glede opredelitve upoštevnega trga tožeča stranka.

87 Prvič, ugotoviti je treba, da Komisija v nasprotju s trditvami tožeče stranke ne izpodbija, da je na podlagi analize HM mogoče obravnavati vprašanje nadomestljivosti proizvodov ali storitev. Komisija je namreč navedla, da je uporabila metodo za določitev trga, ki je določena v Obvestilu o opredelitvi trga (glej točko 33 zgoraj). Nesporno je, da analiza HM načeloma spada med metode, določene v tem obvestilu. V skladu s točko 15 navedenega obvestila je eden od načinov določitve obsega proizvodov, ki jih potrošnik šteje za nadomestljive, špekulativen poskus, ki predstavlja hipotetično majhno, trajno spremembo v relativnih cenah, in oceno verjetne reakcije potrošnikov na to povečanje. Iz točke 17 tega obvestila izhaja, da je vprašanje, na katero je treba odgovoriti, ali bi kupci udeleženih podjetij ob majhnem (od 5 do 10-odstotnem), vendar stalnem povečanju relativnih cen obravnavanih proizvodov

in območij, prešli na že razpoložljive substitute ali ponudnike z drugih območij. Če bi bilo substitutov dovolj, da bi bilo zaradi njih povečanje cene nedobičkonosno zaradi posledice izgube prodaje, se dodatni substituti in območja vključijo v upoštevni trg. V skladu s točkami od 39 do 41 navedenega obvestila so kvantitativni testi, sestavljeni iz raznih ekonometričnih in statističnih pristopov (na primer ocene elastičnosti povpraševanja po nekem proizvodu, anket, da se ugotovi stališča kupcev in konkurentov, ali tržnih študij, ki jih predložijo stranke), lahko upoštevni elementi pri presoji nadomestljivosti dveh proizvodov na ravni povpraševanja.

88 V zvezi s tem je treba spomniti, da iz opombe številka 7 Odločbe 2005/15 izhaja, da ko Komisija opredeljuje upoštevni trg, upošteva samo tiste substitute, s katerimi se upoštevni proizvodi z lahkoto nadomestijo. Takšni substituti so tisti, h katerim bi se potrošniki obrnili kot odziv na razmeroma majhno vendar pomembno zvišanje cene upoštevnega proizvoda, denimo za 5 %. V skladu s to opombo to Komisiji omogoča, da oceni konkurenčne razmere v okviru upoštevnega trga, sestavljenega iz vseh proizvodov, h katerim bi se potrošniki hitro obrnili. Vendar v skladu s to opombo to ne pomeni, da Komisija ne upošteva omejitev za konkurenčno vedenje zadevnih naročnikov, ki so posledica nepopolnih substitutov, in sicer tistih, h katerim se potrošniki ne bi obrnili kot odziv na razmeroma majhno vendar pomembno zvišanje cene upoštevnega proizvoda, denimo za 5 %. Ti učinki naj bi se upoštevali po opredelitvi trga in določitvi tržnih deležev.

89 Drugič, v zvezi s trditvami tožeče stranke, da Komisija ni predložila izvedenskih poročil ali anket, s katerimi bi zavrnila njene ankete, zadošča opomba, da nosita dokazno breme glede izpolnjenosti pogojev iz člena 30(1) Direktive 2004/17 prosilec in zadevna država članica (glej točko 41 zgoraj). Zato Komisiji ni bilo treba izvesti svojih študij.

90 Tretjič, trditve tožeče stranke, da Komisija ni analizirala neposrednih vprašanj iz ankete, je treba prav tako zavrniti. Dejstvo, da je Komisija v točki 20 obrazložitve izpodbijanega sklepa navedla, da je anketa sestavljena iz sklopa posrednih vprašanj in da je primeroma izrecno navedla le očitke v zvezi z oblikovanjem posrednih vprašanj ankete, ne pomeni, da ni analizirala neposrednih vprašanj iz te ankete. Pojem „sestavljena“ namreč ne izključuje, da so bila v zadevni anketi poleg posrednih vprašanj tudi druga vprašanja, poleg tega pa je Komisija izvedenca, ki ga je tožeča stranka imenovala za izvedbo te ankete, izrecno pozvala k predložitvi vprašalnikov iz te ankete z neposrednimi in posrednimi vprašanji. Dalje, glede na to, da so v besedilu točke 20 obrazložitve izpodbijanega sklepa očitki glede nekaterih tehničnih vidikov ankete kot take, ni mogoče skleniti, da se ti očitki nanašajo le na posredna vprašanja iz ankete.

91 Četrtič, tožeča stranka trdi, da je Komisija napačno razlagala rezultate osrednjega neposrednega vprašanja, postavljenega v zadevni anketi, s katerim se je vprašana podjetja pozvalo, naj navedejo, ali bi pošto pošiljala po elektronski poti, če bi se cena poštnine za pisemsko pošiljko povečala z 62 na 65,1 centov.

92 Kakor je bilo že ugotovljeno (glej točko 79 zgoraj), so morala podjetja za odgovor na to vprašanje izbrati med sedmimi različnimi odgovori, in sicer: ne bi bilo spremembe, popolna sprememba ali sprememba bi obsegala 10, 20, 30, 50 ali 75 % vse pošte. Komisija se je v točki 20 obrazložitve izpodbijanega sklepa v zvezi s tem omejila na navedbo, da bi ti rezultati sicer pomenili, da sta pošta v papirni obliki in elektronska pošta del istega upoštevnega trga, vendar je njihova veljavnost vprašljiva zaradi nekaterih tehničnih vidikov oblikovanja ankete. Komisija je v odgovoru na tožbo pojasnila, da je lahko dejstvo, da so morala vprašana podjetja v zvezi s predvideno nadomestitvijo poštne dostave z elektronsko navesti najmanj 10 % njihove pošte, privedlo do precenitve njihove pripravljenosti k spremembi v primeru zvišanja cene. Komisija je poleg tega v odgovoru na tožbo dodala, da celotna anketa glede na velikost vprašanjih podjetij ni bila prilagojena velikosti podjetij v avstrijskem gospodarstvu.

93 Tožeča stranka na eni strani na očitek Komisije glede dejstva, da je lahko možnost izbire najnižjega deleža 10 % pošte privedla do precenitve, odgovarja, da je izbira odstotka v anketi povezana s količino pošte, ta pa je bila povezana z razmerami na trgu. Tožeča stranka meni, da stranke, ki izberejo elektronsko pošiljanje pošte, ne pošljejo le ene pošiljke, ampak določen odstotek svoje pošte. Poleg tega naj bi iz študije ACM izhajalo, da [*zaupno*] % vprašanih podjetij mesečno pošlje od 100 do 1000 pošiljk, vključno z računi. Tako naj bi 5 % te pošte ustrezalo skupno le od 5 do 50 pošiljkam na mesec. 10 % pošte naj bi torej ustrezalo najmanj 10 do 100 pisemskim pošiljkam in naj bi bolje odražalo razmere na trgu. Poleg tega naj bi iz rezultatov drugih študij analize HM, opravljenih v Združenem kraljestvu in Nemčiji, izhajalo, da se v primeru zvišanja cen zgodi množičen prehod. Tožeča stranka meni, da je bil prag 10 % pravilno izbran. Tožeča stranka trdi, da bi bila pripravljenost prehoda na elektronsko dostavo še višja, če bi omogočila izbiro najnižjega praga 5 % za prehod. Nazadnje, analiza rezultatov ankete naj se ne bi opravila glede na količino pošte, ampak glede na število vprašanih podjetij. Če bi se opravila glede na količino pošte, bi bil prehod v primeru 5-odstotnega domnevnega povečanja še pomembnejši.

94 Vendar te trditve ne dokazujejo, da je presoja Komisije iz točke 20 obrazložitve izpodbijanega sklepa, v skladu s katero je veljavnost nekaterih tehničnih vidikov oblikovanja ankete vprašljiva, napačna.

95 Kakor trdi Komisija, sklicevanje na število pošiljk, ki bi jih poslala vprašana podjetja, namreč ne podpira trditve tožeče stranke, da najnižji prag 10 % bolje odraža dejansko stanje na trgu, zlasti ob upoštevanju točke 3.4.1 študije ACM, iz katere izhaja, da je [*zaupno*] % vprašanih podjetij poslalo vsaj 1000 pošiljk mesečno, in sicer [*zaupno*] % od 1000 do 2499 pošiljk, [*zaupno*] % od 2500 do 4999 pošiljk, [*zaupno*] % od 5000 do 9999 pošiljk in [*zaupno*] % več kot 10.000 pošiljk. V zvezi z rezultati študij, opravljenih v Združenemu kraljestvu in Nemčiji – kot trdi Komisija – poleg tega, da se ne nanašata na avstrijski trg in da torej v nasprotju s trditvami tožeče stranke nista upoštevni za opredelitev upoštevnega trga, iz točke 3.4.1 študije ACM izhaja, da se ti študiji nanašata na vprašanje, ali so bila ta podjetja sploh oziroma pretežno naklonjena prehodu na elektronsko pošiljanje v primeru zvišanja cene in torej ne obravnavata vprašanja obsega take spremembe. Poleg tega iz študije, opravljene v Nemčiji, in sicer študije WIK 2009, izhaja, da se je rezultat ankete, opravljene v okviru te študije, razlagalo tako, da se podjetja v primeru zvišanja cen pisem bolj nagibajo k spremembi ponudnika storitve kot pa h prehodu na elektronsko pošiljanje.

96 Glede trditve tožeče stranke, da bi bila pripravljenost prehoda na elektronsko dostavo še višja, če bi omogočila izbor najnižjega praga 5 % za prehod, je treba ugotoviti, da te trditve ni nikakor utemeljila in jo je torej treba zavrniti kot neutemeljeno. Poleg tega je treba ugotoviti, da tudi če bi se ta trditev dopustila, iz spisa nikakor ni mogoče ugotoviti, kolikšna bi bila stopnja te pripravljenosti. Enako velja za trditev tožeče stranke, da bi bil upad poštne dostave še večji, če bi se analiza rezultatov ankete opravila glede na količino pošte.

97 Na drugi strani tožeča stranka na očitke Komisije glede dejstva, da po njenem mnenju celotna anketa glede na velikost vprašanjih podjetij ni bila prilagojena velikosti podjetij v avstrijskem gospodarstvu, odgovarja, da so vprašana podjetja predstavljala dejanske razmere na trgu in količino pošiljk na trgu dostave pošiljk. Poudarja, da iz študije ACM izhaja, da pošto pošiljajo zlasti velika podjetja, mala podjetja pa pošiljajo manjšo količino pošiljk. Tožeča stranka meni, da če bi se pri anketi upoštevalo velikost podjetij v gospodarstvu, bi se dejanske razmere na trgu še bolj izkrivile. Tožeča stranka naj bi imela v imeniku poslovnih strank 5641 strank, med katerimi naj bi jih 160 pisemsko letno poslalo [*zaupno*] % vse pošte. Ob upoštevanju dejanskih razmer na trgu naj bi bilo pravilneje anketirati podjetja, ki ustvarjajo ustrezno količino pošte, kot podjetja, ki na trgu nimajo nikakršne vloge. Skupno naj bi 57 od 160 ključnih poslovnih strank tožeče stranke sodelovalo v anketi, kar naj bi ustrezalo približno [*zaupno*] % pošte vseh njenih poslovnih strank. Poleg tega naj bi tožeča stranka v anketo vključila 8,4-odstotka malih podjetji, ki mesečno pošljejo manj kot 100 pošiljk, kar naj bi predstavljalo le [*zaupno*]-odstotni delež pošte, ker naj v bazi podatkov ne bi imela pošiljateljev pošte, ki svoje pošiljke sami oddajo v poslovalnici pošte. Anketa naj bi torej celovito odražala dejanske razmere na trgu. Tožeča stranka trdi tudi, da je verjetno, da so velika podjetja bolj naklonjena k prehodu na

elektronsko pošto. Vendar meni, da tudi če bi le majhno število njenih ključnih strank prešlo na elektronsko pošiljanje, bi s tem lahko nastali stroški omrežne infrastrukture, ki bi se lahko prenesli na preostale pošiljatelje, kar bi lahko tudi te pošiljatelje spodbudilo k prehodu na elektronsko pošto.

98 Te trditve ne dokazujejo, da je presoja Komisije iz točke 20 obrazložitve izpodbijanega sklepa, v skladu s katero je veljavnost nekaterih tehničnih vidikov oblikovanja ankete vprašljiva, napačna.

99 Glede na to, da je tržni delež tožeče stranke znašal približno [*zaupno*] % na trgu poštnih storitev za naslovljena pisemske pošiljke B2X na nacionalni ravni, kar ni sporno, je namreč treba ugotoviti, da so bile stranke tožeče stranke skoraj vsa avstrijska podjetja. Kakor trdi Komisija, že iz priznanja tožeče stranke, da je mogoče, da so podjetja določene velikosti bolj naklonjena elektronski nadomestitvi, je mogoče skleniti, da pomeni osredotočenje ankete na velika podjetja nevarnost, da ta anketa ne odraža ustrezno pričakovanj malih in srednjih podjetij, ki so njene stranke. Kar v zvezi s tem zadeva trditev tožeče stranke, da tudi če bi le majhno število njenih ključnih strank prešlo na elektronsko pošiljanje, bi s tem lahko nastali stroški omrežne infrastrukture, ki bi se lahko prenesli na preostale pošiljatelje, kar bi lahko tudi te pošiljatelje spodbudilo k prehodu na elektronsko pošto, je treba tudi to zavrniti kot neutemeljeno. Tožeča stranka namreč navaja, da so njene cene strogo regulirane, zato je zvišanje cen mogoče le z dovoljenjem regulativnega organa.

100 Poleg tega, kot trdi Komisija, tudi če bi bila količina poštnih pošiljk vprašanih podjetij dobro merilo, se zdi, da se v anketi, izvedeni med vprašanimi podjetij, ni upoštevalo razmerij velikosti. Iz avstrijskih statističnih podatkov, ki jih je predložila Komisija, namreč izhaja, da je bilo leta 2011 v Avstriji približno 311.000 podjetij. Kot je Komisija že ugotovila (glej točko 99 zgoraj), so bila skoraj vsa ta podjetja stranke tožeče stranke. Na podlagi teh ugotovitev tožeča stranka brez ustrezne obrazložitve ne more trditi, da je z upoštevanjem 5641 strank, vpisanih v njen poslovni imenik, zagotovila, da je izbira vprašanjih podjetij glede na količino poštnih pošiljk reprezentativna. Nasprotno, s tem, da so bile izbrane le stranke, vpisane v njen poslovni imenik, se je lahko dalo večji pomen podjetjem, ki upravljajo z veliko količino poštnih pošiljk, saj je razumno sklepati, da je interes podjetij z majhno količino poštnih pošiljk za vpis v navedeni imenik manjši. Poleg tega, čeprav iz točke 3.4.1 študije ACM izhaja, je bila količina poštnih pošiljk [*zaupno*] % vprašanih podjetij višja od 10.000 pošiljk mesečno, je tožeča stranka v repliki navedla, da je imelo le [*zaupno*] % od njenih 5641 strank tako količino. Poleg tega je bila velikim podjetjem med 451 vprašanimi podjetji v anketi dana velika prednost, saj je – kot navaja tožeča stranka – v anketi sodelovalo 57 od 160 velikih podjetij iz njenega poslovnega imenika, od preostalih 5481 podjetij pa jih je sodelovalo le 394. Kot trdi Komisija, tožeča stranka – v nasprotju z njenimi trditvami – prav tako ni dokazala, da so bila mala podjetja, ki mesečno pošljejo manj kot 100 pošiljk, zastopana v anketi. Kot navaja tožeča stranka, je bilo le [*zaupno*] % od 5461 strank iz poslovnega imenika njenih strank, v zadevni anketi pa je ta del predstavljal le [*zaupno*] % vprašanih strank.

101 Glede trditve tožeče stranke v zvezi s tem, da so rezultati analize HM v skladu z rezultati iz neke druge študije, ki je bila za Avstrijo opravljena leta 2012, je treba ugotoviti, da to dejstvo zaradi nepredložitve te študije ni dokazano in torej to trditev zavrniti kot neutemeljeno.

102 Petič, tožeča stranka trdi, da iz opravljene ankete izhaja, da je [*zaupno*] % od njenih strank nameravalo v prihodnosti poštno dostavo, tudi če cena ostane enaka, nadomestiti z elektronsko. To trditev je treba zavrniti. Ugotoviti je namreč treba, da so na ta rezultat, ki je poleg tega zelo splošen, vplivale enake tehnične pomanjkljivosti kot tiste, ki so vplivale na rezultate iz osrednjega neposrednega vprašanja v analizi HM.

103 Šestič, tožeča stranka trdi, da so bila posredna vprašanja postavljena na podlagi uporabe uveljavljene anketne tehnike, da bi se zagotovila natančnejša analiza položaja. V skladu z Obvestilom o opredelitvi trga naj bi se vsi proizvodi, ki jih potrošniki zaznavajo kot nadomestljive, vključili v anketo, izvedeno pri strankah, zato naj se torej ne bi dajalo prednosti elektronskim komunikacijskim sredstvom.

104 Kot je bilo že ugotovljeno (glej točko 79 zgoraj), iz spisa izhaja, da so bila v anketi z analizo HM tudi posredna vprašanja. S temi vprašanji, ki se ne nanašajo neposredno na odziv podjetij na zvišanje cen, so ta podjetja morala navesti, katero od storitev, ki sta bili opredeljeni s sklopom značilnosti, bi izbrala. Komisija je v točki obrazložitve 20 izpodbijanega sklepa v zvezi s tem navedla, da čeprav bi rezultati zadevne ankete pomenili, da sta pošta v papirni obliki in elektronska pošta del istega upoštevnega trga, je njihova veljavnost vprašljiva zaradi nekaterih tehničnih vidikov oblikovanja ankete. Komisija meni, da je bil na primer sklop značilnosti, ki opredeljujejo proizvode, izbran tako, da bi lahko povzročil določeno pristranskost v korist elektronskim komunikacijskim sredstvom. Komisija je v odgovoru na tožbo pojasnila, da so se posredna vprašanja, ki so bila postavljena strankam, združila v „sklope“, ki so poleg izbire med elektronsko in poštno dostavo vsebovali subjektivne vidike, zaradi katerih je bila potrebna presoja, na primer v zvezi z varstvom okolja, pravnimi zahtevami ali varnostjo. Tak način spraševanja naj bi vseboval nevarnost, da se vprašano podjetja dejansko prisili v to, da izrazi dano preferenco. Poleg tega naj bi bilo očitno, da je bil celoten sklop teh elementov presoje določen tako, da je dajal prednost elektronski dostavi.

105 Tožeča stranka te očitke prereka in trdi, da številne študije, navedene v točki 2.3.2 študije ACM, potrjujejo, da pošiljatelji pri sprejemanju odločitev poleg cen upoštevajo tudi druge preference. Iz rezultatov iz teh študij naj bi izhajalo, da so preudarki v zvezi z okoljem, varnostjo in pravnimi zahtevami empirično dokazane prednosti. Vključitev takih preferenc v anketo naj bi bilo v skladu z običajno znanstveno metodo. Tožeča stranka meni, da so bile različne preference pošiljateljev v anketi ustrezno upoštevane.

106 Te trditve ne dokazujejo, da je bila presoja Komisije v zvezi z tehničnimi vidiki oblikovanja ankete napačna. Ni mogoče skleniti, da je Komisija storila napako s tem, da je menila, da so se z združitvijo posrednih vprašanj v „sklope“, ki so poleg izbire med elektronsko in poštno dostavo vsebovali subjektivne vidike, zaradi katerih je bila potrebna presoja, rezultati ankete lahko izkrivili. Kakor trdi Komisija, je namreč lahko upoštevanje teh subjektivnih vidikov vprašana podjetja odvrnilo od tega, da bi izrazila, ali dejansko dajejo prednost elektronski ali poštni dostavi. Čeprav je sicer res, da so bile v drugih študijah, navedenih v točki 2.3.2 študije ACM, med vidiki v korist elektronske dostave navedene tudi prednosti podjetij, drži tudi, da iz študije ACM ne izhaja, da so bile te druge preference na enak način že uporabljene v upoštevni ekonomski literaturi, ki uporablja tehniko združene analize, kot je Komisija ugotovila v točki 20 obrazložitve izpodbijanega sklepa. Poleg tega tožeča stranka s tem, da se je omejila na trditev, da so bile te različne preference ustrezno upoštevane v študiji ACM, ni nikakor dokazala, da je dejansko šlo za tak primer.

107 Prvi očitek je treba torej zavrniti.

– Drugi očitek: napačna razlaga podatkov o gibanju količin in cen iz stresnega testa

108 Tožeča stranka trdi, da je Komisija v točki 21 obrazložitve izpodbijanega sklepa napačno ugotovila, da na podlagi podatkov o gibanju količin in cen iz stresnega testa, ki jih je predložila tožeča stranka, ni mogoče potrditi, da sta poštna in elektronska dostava dejansko nadomestljivi. Stresni test naj bi bil del analize zmanjšanja povpraševanja po „šoku“, povzročenem s tem, da je tožeča stranka po odobritvi regulativnega organa maja 2011 zvišala ceno. Tožeča stranka meni, da je elastičnost povpraševanja v višini [*zaupno*] % v primeru zvišanja cen za 5 %, ki naj bi bila razvidna iz analize HM, ostala enaka kot elastičnost, povzročena z zvišanjem cen maja 2011, ki naj bi bila [*zaupno*] % oziroma [*zaupno*] %, odvisno od izbrane storitve.

109 Komisija je v točki 21 obrazložitve izpodbijanega sklepa navedla:

„Prosilec je predložil tudi grafične prikaze gibanja količin in cen, ki so pokazali precej manjšo cenovno občutljivost količin, kot se je poročalo v analizi ankete. Za pojasnitev tega očitnega nasprotja se je od prosilca zahtevalo, naj posreduje dejanske podatke, ki jih je uporabil za pripravo grafičnih prikazov, in

naj občutljivost povpraševanja količinsko opredeli. Občutljivost povpraševanja, ki jo je prosilec izračunal na podlagi dejanskih podatkov, se je glede na uporabljeno tehniko gibala od [*zaupno*] do [*zaupno*] %. Kljub temu prosilec za pridobivanje navedenih rezultatov ni uporabil standardne ekonometrične analize. Predhodni rezultati ločene analize, ki so jo izvedle naše službe z uporabo istega sklopa podatkov in standardnih ekonometričnih tehnik za oceno povpraševanja iz ekonomske literature, kažejo, da bi cenovna občutljivost količin lahko znašala samo [*zaupno*] %“

110 V opombi, vstavljeni v četrti stavek točke 21 obrazložitve izpodbijanega sklepa, je navedeno:

„V analizi povpraševanja se cena običajno obravnava kot endogena spremenljivka. To endogenost je treba nadzorovati, da bi se povezana cenovna občutljivost količin lahko upoštevala kot nepristranska ocena elastičnosti. Prosilec ni opravil te oblike nadzora endogenosti in ni ustrezno utemeljil eksogenosti cen, saj je brez utemeljitve predvideval, da so cene eksogene.“

111 Natančneje, tožeča stranka trdi, da Komisija kot dokaz za določitev trgov uporablja tudi stresni test. Po mnenju tožeče stranke rezultati iz ankete, opravljene v okviru študije, niso očitno protislovni. V okviru stresnega testa naj bi zaradi praktičnih razlogov in tehničnih preudarkov, povezanih z davkom na promet, uvedla razlikovanje med običajnimi pošiljkami, oddanimi v veliki poslovalnici, ki naj bi spadale pod obveznost univerzalne storitve, in tistimi, ki so neposredno oddane v center za razvrščanje, ki naj ne bi spadale pod obveznost univerzalne storitve, ampak se zanje obračuna DDV. Za maj 2011 naj bi izračunala elastičnost povpraševanja v višini [*zaupno*] % v primeru zvišanja cen za 1 % za običajne pošiljke, ki ne spadajo pod obveznost univerzalne storitve, in [*zaupno*] % za pošiljke, ki spadajo pod obveznost univerzalne storitve. V okviru analize HM določeno 5-odstotno zvišanje cen naj bi povzročilo padec povpraševanja po običajnih pošiljkah v višini [*zaupno*] % oziroma [*zaupno*] %. Rezultat analize HM, ki naj bi dokazal elastičnost povpraševanja v višini [*zaupno*] %, naj bi bil torej verodostojen. Po mnenju tožeče stranke je bil stresni test potrjen z dvema preveritvama verodostojnosti, in sicer s preprosto in dopolnilno ekonometrično analizo. Nazadnje tožeča stranka trdi, da ekonometrični analizi, ki naj bi ju Komisija opravila na podlagi podatkov, ki ji jih je predložila, nista niti primerni niti zadostni, da bi se z njima zavrnili verodostojnost in razumljivost njenih analiz. Rezultat prve analize Komisije naj bi spadal v enak red velikosti kot elastičnosti povpraševanj, ki ju je izračunala tožeča stranka, in sicer [*zaupno*] %, druga analiza pa naj bi bila napačna zaradi uporabe nepovezanih spremenljivk in različnih časovnih podatkov.

112 Te trditve ne dokazujejo, da je Komisija storila očitno napako pri presoji.

113 Na prvem mestu je treba glede trditve tožeče stranke, da je Komisija kot dokaz za določitev trgov uporabila tudi stresni test, ugotoviti, da Komisija ni prerekala koristnosti takega testa za določitev upoštevnega trga. Komisija je navedla, da je uporabila metodo za določitev trga iz Obvestila o opredelitvi trga (glej točko 33 zgoraj). V skladu s točko 38 tega obvestila lahko Komisija za presojo nadomestljivosti dveh proizvodov na ravni povpraševanja upošteva dokaz o nadomestljivosti v bližnji preteklosti. V skladu s to točko je možno v določenih zadevah analizirati dokaze, povezane z dogodki iz bližnje preteklosti ali šoki na trgu, ki dajejo dejanske primere nadomestljivosti med dvema proizvodoma. V tej točki je navedeno, da je ta vrsta podatkov, če je na razpolago, običajno temeljnega pomena za opredelitev trga. Dalje je v tej točki 38 Obvestila o opredelitvi trga navedeno, da če so se relativne cene v preteklosti spreminjale (vse ostalo pa je ostalo enako), bodo odzivi v zvezi s povpraševalnimi količinami določajoči za ugotavljanje nadomestljivosti.

114 Na drugem mesti je treba prav tako zavrniti trditve, da je Komisija napačno ugotovila, da so rezultati iz ankete tožeče stranke očitno protislovni z rezultati iz stresnega testa, ki ga je opravila tožeča stranka, ker so grafični prikazi gibanja količin in cen iz stresnega testa pokazali precej manjšo cenovno občutljivost količin v primerjavi z občutljivostjo iz analize zadevne ankete.

115 Kot namreč trdi Komisija, je iz grafičnih prikazov, ki jih ji je predložila Komisija, razvidno, da je povpraševanje začelo upadati aprila 2011, in sicer preden je tožeča stranka maja 2011 zvišala cene. Čeprav je sicer res, da je povpraševanje upadalo tudi v maju 2011, pa drži tudi, da ni mogoče izključiti, da so izredni razlogi, ki so povzročili padec aprila – in sicer po mnenju tožeče stranke razprtije med nekaterimi njenimi ključnimi strankami – na nek način prispevali tudi k padcu povpraševanja maja 2011, zato je Komisija lahko upravičeno sklenila, da je bila cenovna občutljivost količin precej manjša od občutljivosti iz analize zadevne ankete.

116 Vendar pa trditev Komisije, da bi morala tožeča stranka glede na to, da je zvišanje cen, ki je predmet analize, začelo veljati 1. maja 2011, upoštevati le mesec maj 2011 in ne obdobja od aprila do junija 2011, ni mogoče sprejeti. Čeprav je iz oglaševalskega gradiva tožeče stranke iz februarja 2011, ki ga je predložila Komisija, razvidno, da je bila javnost o zvišanju cen, uvedenem 1. maja 2011, obveščena mnogo vnaprej, je treba ugotoviti, da s tem dejstvom ni mogoče omajati trditve tožeče stranke, da se njene stranke na zvišanja cen odzivajo zelo različno.

117 Na tretjem mestu, tožeča stranka trdi, da je v utemeljitev rezultatov stresnega testa opravila dve preveritvi verodostojnosti, in sicer preprosto ekonometrično analizo in dopolnilno ekonometrično analizo. Meni, da se je s preprosto ekonometrično analizo podatkov v obliki regresijske analize, podprlo elastičnosti povpraševanja, izračunani v skladu z običajno formulo. V tej analizi naj bi bila kontrola sezonskih učinkov, ki jih je mogoče zaznati v poštnem sektorju, uvedena z navidezno spremenljivko. Iz te analize naj bi bila razvidna [*zaupno*]-odstotna elastičnost v primeru zvišanja cen za 5 %. Rezultat dopolnilne ekonometrične analize naj bi bila [*zaupno*]-odstotna elastičnost v primeru zvišanja cen za 5 %. Poleg tega naj bi tožeča stranka Komisiji predložila oceno standarde doktrine o elastičnosti povpraševanja v poštnem sektorju, ki naj bi prav tako potrjevala elastičnosti, ki ju je tožeča stranka izmerila ob zvišanju cen za 1 %. Tožeča stranka meni, da je Komisija izpodbijala le dopolnilno ekonometrično analizo, ker naj ta ne bi bila del standardne ekonometrične analize. V tej analizi naj bi tožeča stranka opravila regresijsko analizo, pri čemer je količino pošiljk uporabila kot pojasnjevalno odvisno spremenljivko, ceno pošiljk pa kot pojasnjevalno neodvisno spremenljivko. V tem primeru naj šlo za endogenost, saj naj bi pojasnjevalna spremenljivka vplivala na pojasnjevalno spremenljivko. Vendar naj bi bila endogenost – v nasprotju s predvidevanji Komisije – v znanstvenih študijah poštnega sektorja dopustna. Predpostavka naj bi bila, da so cene pošiljk eksogene, kar naj bi bilo v skladu z analizami tožeče stranke. Dopolnilna ekonometrična analiza naj bi bila potrjena z dejstvom, da je z njo prišlo do istih rezultatov kot s preostalimi analizami tožeče stranke, med njimi tudi preprosto ekonometrično analizo, pri kateri naj ne bi bilo problema endogenosti, saj naj v njej cene ne bi bile uvedene kot pojasnjevalna spremenljivka. V nasprotju s trditvami Komisije naj torej ne bi bilo treba izvesti standardne ekonometrične analize.

118 Prvič, v zvezi s trditvijo, da je Komisija izpodbijala le dopolnilno ekonometrično analizo, ker naj ta ne bi bila del standardne ekonometrične analize, ne pa preproste ekonometrične analize, je treba ugotoviti, da iz točke 21 obrazložitve izpodbijanega sklepa ne izhaja, da se očitek Komisije v zvezi z neobstojem standardne ekonometrične analize nanaša le na dopolnilno ekonometrično analizo tožeče stranke. Komisija namreč z ugotovitvijo v navedeni točki obrazložitve, da tožeča stranka, čeprav se je občutljivost povpraševanja, ki jo je izračunala na podlagi dejanskih podatkov, glede na uporabljeno tehniko gibala od [*zaupno*] do [*zaupno*] %, za pridobitev navedenih rezultatov ni uporabila standardne ekonometrične analize, ni uvedla nikakršnega razlikovanja med preprosto ekonometrično analizo in dopolnilno ekonometrično analizo, ki ju je izvedla tožeča stranka. Iz opombe, vstavljene v četrti stavek točke 21 obrazložitve izpodbijanega sklepa (glej točko 110 zgoraj), bolj izhaja, da je Komisija ekonometrični analizi tožeče stranke zavrnila, ker ta ni upoštevala vprašanja endogenosti cen in ni zadostno dokazala, da so bile cene eksogene.

119 Drugič, v zvezi s trditvijo tožeče stranke, da pri preprosti ekonometrični analizi ni problema endogenosti cen, ker naj v njej cene ne bi bile pojasnjevalna spremenljivka, in da je torej analiza vsekakor veljavna, je treba ugotoviti, da je želela tožeča stranka – kot trdi Komisija – s to analizo dokazati občutljivost povpraševanja na cene ali količinski odziv na šok, povzročen z zvišanjem cen

1. maja 2011. Iz te analize po mnenju zadnjenavedene namreč izhaja, da je na podlagi oblikovanja povpraševanja po poštnih pošiljkah z ekonometrijo mogoče količinsko opredeliti padec povpraševanja zaradi zvišanja cen, tako da se izloči vpliv preostalih dejavnikov. V tej analizi je bil tudi rezultat v zvezi količinskim padcem zaradi zvišanja cen. Kakor je na obravnavi navedla tožeča stranka, se podatki, ki so se upoštevali v okviru preproste ekonometrične analize, nanašajo natančno na obdobje zvišanja cen, do katerega je prišlo 1. maja 2011. Preprosta ekonometrična analiza tožeče stranke je torej morala vsebovati dejavnik „cene“.

120 Tretjič, glede trditve tožeče stranke, da znanstvene študije poštnega sektorja sprejemajo problem endogenosti in da se predpostavlja, da so cene pošiljk eksogene, je treba ugotoviti, da tožeča stranka navaja le eno študijo, ki naj bi potrdila njeno tezo, in to ne da bi jo predložila. V zvezi s tem je treba ugotoviti, da je Komisija predložila zadevno študijo, ki obravnava elastičnost cen na poštnem trgu Združenih držav. Kakor trdi Komisija, rezultatov te študije glede na to, da je regulativni okvir povsem drugačen, ni mogoče uporabiti za avstrijski trg. Poleg tega iz te študije izhaja, da je predpostavka eksogenosti cen tudi za ameriški poštni trg napačna.

121 Enako tožeča stranka v zvezi s trditvijo, da je Komisiji predložila oceno standardne doktrine o elastičnosti povpraševanja v poštnem sektorju, ki potrjuje tudi elastičnosti, ki jih je tožeča stranka izračunala za primer zvišanja cen za 1 % – pri čemer je zgolj navedla seznam znanstvenih študij, ni pa jih predložila – ni nikakor dokazala, da je Komisija z zavrnitvijo njenih ekonometričnih analiz storila napako. Poleg tega je treba ugotoviti, da se nobena od teh znanstvenih študij ne nanaša na avstrijski trg.

122 Tožeča stranka trdi tudi, da je mogoče rezultate njenih regresijskih analiz oceniti z dvema kakovostnima meriloma. Prvi naj bi bil test t. Tožeča stranka navaja, da če je rezultat testa t, in sicer prag p (verjetnost), nižji od 0,05 ali 5 %, se šteje spremenljivka za statistično pomembno. V obravnavanem primeru naj bi bile vse vrednosti p v analizah tožeče stranke nižje od 0,05. Drugo kakovostno merilo naj bi bil determinacijski koeficient R^2. Ta koeficient naj bi označeval odstotek variance pojasnjevalne spremenljivke, ki ga lahko pojasnimo z regresijsko enačbo in torej s pojasnjevalnimi spremenljivkami. Bližje ko je R^2 vrednosti 1, pomembnejša naj bi bila pojasnjevalna moč obravnavanega faktorja vpliva. Večja ko je pojasnjevalna moč faktorja vpliva, boljša naj bi bila regresija. Tožeča stranka trdi, da so pragi, višji od 0,2, sprejemljivi, pragi, višji od 0,4 so dobre ocene, pragi, višji od 0,5 pa pomenijo zelo dobro regresijsko oceno. Tožeča stranka navaja, da naj bi v obravnavanem primeru analizi dosegli odlična praga, in sicer preprosta ekonometrična analiza prag 0,92, dopolnilna ekonometrična analiza pa prag 0,88.

123 V zvezi s tem je treba ugotoviti, da je tožeča stranka v odgovor na vprašanje Splošnega sodišča na obravnavi navedla, da z vrednostmi p in pragi R^2 ni mogoče rešiti problema endogenosti. Niti test t niti koeficient R^2 ne dajeta podatkov o vzročni zvezi med različnimi faktorji, uporabljenimi pri regresijski analizi in pri količinskem padcu, ki je prav osrednje vprašanje v analizah elastičnosti povpraševanja.

124 Na četrtem mestu tožeča stranka trdi, da so rezultati ekonometričnih analiz, ki jih je opravila Komisija s podatki, ki ji jih je predložila, napačni. Tožeča stranka meni, da Komisija ni navedla razlogov, iz katerih je uporabila izbrane spremenljivke. Poleg tega naj bi se ti regresijski analizi nanašali le na obdobje do leta 2012, Komisija pa naj bi uporabljala različna meritvena obdobja in periodičnost, kar naj ne bi nikakor ustrezalo standardni ekonometrični analizi. Glede prve regresijske analize Komisije tožeča stranka trdi, da cena pošiljk – tako kot v njeni dopolnilni ekonometrični analizi – pojasnjuje količino pošiljk. Prva regresijska analiza naj bi pokazala tudi, da se je količina pošiljk znižala za 10,15 %, kar je rezultat, ki je primerljiv z rezultati tožeče stranke. Kar zadeva drugo regresijsko analizo Komisije, naj bi zadnjenavedena opravila oceno z instrumentalnimi spremenljivkami. Spremenljivki „stroški dostave“ in „širokopasovni vodi/naročniški vodi in širjenje“ naj bi nadomestila s spremenljivkama „sprememba bruto domačega proizvoda (BDP)“ in „cena elektrike za industrije“.

Tožeča stranka meni, da mora biti spremenljivka „stroški dostave“ za to, da je lahko instrument, statistično povezana s spremenljivko „cena elektrike za industrijo“, za kar pa naj ne bi šlo v tem primeru. Neobstoj te dolgoročne povezave naj bi bil potrjen s standardnimi testi kointegracije.

125 Te trditve ne dokazujejo, da je ugotovitev Komisije iz točke 22 obrazložitve izpodbijanega sklepa, da ni nikakršnih trdnih in prepričljivih podatkov, da sta elektronska in poštna dostava dejansko nadomestljivi, napačna. Spomniti je treba, da nosita dokazno breme glede izpolnjenosti pogojev iz člena 30(1) Direktive 2004/17 prosilec in zadevna državna članica, saj so pooblastila Komisije omejena (glej točko 41 zgoraj). Iz tega sledi, da Komisiji v obravnavanem primeru ni bilo treba izvesti svojih analiz.

126 Vsekakor je treba ugotoviti, da je iz zadnjega stavka točke 21 obrazložitve izpodbijanega sklepa jasno razvidno (glej točko 109 zgoraj), da so bili rezultati analize, ki so jo izvedle službe Komisije, le predhodni. Komisija je v dopisu tožeči stranki z dne 4. aprila 2014 v zvezi s tem navedla, da njene analize ni mogoče šteti za dokončno analizo poštnega trga v Avstriji in da bi lahko natančnejše metode in boljši podatki pripeljali do drugačnih rezultatov. Iz tega sledi, da ugotovitve v zvezi z analizo, ki so jo izvedle službe Komisije in ki je vsebovana v zadnjem stavku točke 21 obrazložitve izpodbijanega sklepa, dopolnjujejo razloge, navedene v preostalem delu te točke obrazložitve. Zato to dejstvo, tudi če bi se štelo, da je ta analiza napačna, ne more pomeniti, da je bila pri izpodbijanem sklepu storjena očitna napaka pri presoji.

127 Glede trditve tožeče stranke na obravnavi, da je Komisija kršila njeno pravico do izjave, ker ji pred sprejetjem izpodbijanega sklepa ni omogočila dostopa do svojih podatkov in ekonometričnih izračunov, je treba ugotoviti, da te trditve niso dopustne, ker v skladu s členom 48(2) Poslovnika z dne 2. maja 1991, ki ustreza členu 84(1) Poslovnika, navajanje novih razlogov med postopkom ni dovoljeno, razen če ti izhajajo iz pravnih in dejanskih okoliščin, ki so se razkrile med postopkom, za kar pa ne gre v tem primeru. Te trditve tudi vsekakor niso utemeljene, saj iz dopisa izvedenca tožeče stranke Komisiji z dne 1. aprila 2014 izhaja, da Komisija sicer ni omogočila dostopa do vseh njenih podatkov, vendar je temu izvedencu vseeno omogočila razpravo o njeni ekonometrični analizi.

128 Drugi očitek in zato tretji del tega tožbenega razloga je torej treba zavrniti.

Četrti del: pomanjkljiva obrazložitev možnosti prenosa zvišanja stroškov na stranke

129 Tožeča stranka trdi, da izpodbijani sklep glede ugotovitve iz točke 24 obrazložitve izpodbijanega sklepa, v skladu s katero naj bi lahko tožeča stranka zvišanje stroškov prenesla na potrošnike, ni obrazložen. Meni, da so njene cene strogo regulirane, in je predložila številne dokumente, ki dokazujejo, da bi njene stranke v primeru zvišanja cen izbrale drugo dostavo. Ugotovitev Komisije o njenem prevladujočem položaju naj ob upoštevanju tržne dinamike ne bi bila utemeljena in prav tako zadostno obrazložena. Poleg tega naj bi v skladu z anketo o zadovoljstvu iz leta 2013 [*zaupno*] % vprašanih ključnih strank navedlo, da je razlog za upad količine pošte, katere dostavo opravlja tožeča stranka, nadomestitev z elektronskimi sredstvi. Tožeča stranka meni, da Komisija ni predložila nobenega dokaza, s katerim bi dokazala, da svetovno zmanjšanje velikosti poštnega trga – v nasprotju z rezultati, ki jih je predložila tožeča stranka – ni povezano s povečanjem nadomestitve z elektronskimi sredstvi. Meni, da Komisija, čeprav predvideva rast nepapirnih oblik komunikacij in pošiljk tam, kjer se običajno uporabljajo poštne pošiljke, zavrača kakršno koli povezavo med upadom pošiljanja poštnih pošiljk in rastjo elektronskih pošiljk.

130 Najprej je treba spomniti, da je Komisija v točki 24 obrazložitve izpodbijanega sklepa navedla:

„Družba OP bi lahko zvišanje stroškov prenesla na potrošnike, ki zaradi dajanja prednosti poštni dostavi, značilnega zanje, ne bi imeli druge izbire, kot da prevzamejo zvišanje cen. Iz istega razloga očitno prevladujoči položaj družbe OP ne daje zagotovila, da se bodo na potrošnike prenesla tudi morebitna znižanja stroškov."

131 Komisija je v opombi, vstavljeni v prvi stavek točke 24 obrazložitve izpodbijanega sklepa, navedla, da je bila maja 2011 na podlagi odobritve zahtevka tožeče stranke, ki so jo izdali ustrezni nacionalni organi, uvedena višja tarifa.

132 V zvezi s tem je treba spomniti, da je obveznost obrazložitve bistvena postopkovna zahteva, ki jo je treba razlikovati od vprašanja utemeljenosti obrazložitve, ker se utemeljenost nanaša na materialno zakonitost spornega akta (glej sodbo z dne 22. marca 2001, Francija/Komisija, C-17/99, Recueil, EU:C:2001:178, točka 35 in navedena sodna praksa). Iz trditev tožeče stranke izhaja, da v okviru tega dela tožbenega razloga v bistvu zatrjuje kršitev bistvene postopkovne zahteve na prvem mestu in neutemeljenost obrazložitve na drugem.

133 Na prvem mestu je treba glede zatrjevane kršitve obveznosti obrazložitve ugotoviti, da so ugotovitve Komisije iz točke 24 obrazložitve izpodbijanega sklepa v skladu z zahtevami obveznosti obrazložitve, kot so navedene zgoraj v točkah 20 in 46. Prvič, iz ugotovitev, da bi tožeča stranka zvišanje cen lahko prenesla na stranke, ki zaradi dajanja prednosti poštni dostavi, značilnega zanje, ne bi imeli druge izbire, kot da prevzamejo zvišanje cen iz opombe, vstavljene v prvi stavek točke 24 obrazložitve izpodbijanega sklepa, ki se nanaša na zvišanje cen maja 2011 na podlagi zahtevka tožeče stranke, namreč izhaja, da je Komisija menila, da je tak prenos možen, čeprav morajo zvišanje cen odobriti pristojni nacionalni organi. Drugič, glede obrazložitve ugotovitve, da ima tožeča stranka na avstrijskem trgu prevladujoč položaj, je treba ugotoviti, da je Komisija v točki 23 obrazložitve izpodbijanega sklepa s sklicevanjem na dopis tožeče stranke z dne 2. decembra 2013, v skladu s katerim je zadnjenavedena svoj tržni delež na nacionalnem trgu poslovne pošte ocenila na [*zaupno*] %], navedla, da tožeča stranka obvladuje veliko večino trga poštnih storitev v papirni obliki.

134 Na drugem mestu, kar zadeva trditve tožeče stranke, s katerimi prereka utemeljenost ugotovitev iz točke 24 obrazložitve izpodbijanega sklepa, teh ni mogoče sprejeti. Prvič, glede trditve, da naj bi tožeča stranka predložila izčrpne dokumente, ki dokazujejo, da bi njene stranke v primeru zvišanja cen izbrale drugo dostavo, je namreč treba ugotoviti, da tožeča stranka v utemeljitev svoje trditve ne navaja nobenega natančnega dokaza, in tudi, da so bile trditve tožeče stranke v zvezi z analizo HM in grafičnimi prikazi gibanja količin in cen v okviru preizkusa tretjega dela tega tožbenega razloga že zavrnjene. Drugič, glede trditve, da je ob upoštevanju tržne dinamike ugotovitev Komisije, da je imela tožeča stranka prevladujoč položaj, napačna, iz preizkusa drugega dela tega tožbenega razloga izhaja, da Komisija ni storila napake, s tem ko je v točkah 18 in 19 obrazložitve izpodbijanega sklepa ugotovila, da obstajajo ovire za nadomestljivost izdajanja računov po pošti in elektronskih računov z elektronskim in kakšne so razmere na trgu. Tretjič, glede trditve, da je glede na anketo o zadovoljstvu iz leta 2013 [*zaupno*] % ključnih strank tožeče stranke navedlo, da je razlog za upad količine pošte, katere dostavo opravlja tožeča stranka, nadomestitev z elektronskimi sredstvi, je treba ugotoviti, da tožeča stranka zgolj z navedbo rezultata te ankete o zadovoljstvu nikakor ne more dokazati, da je Komisija z ugotovitvijo, da elektronska in poštna dostava nista dejansko nadomestljivi, storila očitno napako pri presoji. Četrtič, glede trditve tožeče stranke, da Komisija ni predložila nobenega dokaza, je bilo že opozorjeno, da nosita dokazno breme glede izpolnjenosti pogojev iz člena 30(1) Direktive 2004/17 prosilec in zadevna država članica, saj ima Komisija le omejena pooblastila (glej točko 41 zgoraj). Petič, Komisija v nasprotju s trditvami tožeče stranke ni nikakor zanikala povezave med upadom pošiljanja poštnih pošiljk in rastjo elektronskih pošiljk. Komisija je v točki 26 obrazložitve izpodbijanega sklepa namreč navedla, da čeprav je glavni učinek večje uporabe

elektronskih komunikacijskih sredstev zmanjšanje splošne velikosti trga za storitve pisemskih pošiljk, ni mogoče sklepati, da je elektronsko komuniciranje ustvarilo neposredno konkurenco na trgu storitev poštne dostave.

135 Iz tega sledi, da je treba četrti del tega tožbenega razloga in torej ta tožbeni razlog v celoti zavrniti.

136 Glede predloga za zaslišanje avtorja študije ACM in stresnega testa kot priče (glej točko 43 zgoraj) Splošno sodišče na podlagi navedenega, ob upoštevanju listin iz spisa in odgovorov na vprašanja, ki jih je postavilo na obravnavi, meni, da je dejansko stanje dovolj razjasnjeno in da torej lahko razume vsa zadevna ekonomska vprašanja, da odloči, ali je Komisija pri presoji storila očitno napako. Zato o tem predlogu v delu, v katerem se nanaša na ta tožbeni razlog, ni treba odločiti.

Tretji tožbeni razlog: napačna uporaba Direktive 2004/17 in pomanjkljiva obrazložitev neposredne izpostavljenosti konkurenci na trgu poštnih storitev naslovljenih pisemskih pošiljk C2X na nacionalni ravni

137 Tožeča stranka trdi, da je Komisija kršila člen 30 Direktive 2004/17 in da je podala pomanjkljivo obrazložitev s tem, da je v točkah od 34 do 42 obrazložitve izpodbijanega sklepa ugotovila, da poštne storitve naslovljenih pisemskih pošiljk C2X na nacionalni ravni v Avstriji niso neposredno izpostavljene konkurenci. Tožeča stranka meni, da je Komisija storila napako pri določitvi upoštevnega trga. Natančneje, Komisija naj bi napačno ugotovila, da elektronska in poštna dostava ne spadata na isti nacionalni trg C2X. Tožeča stranka v zvezi s tem trdi, da je Komisija, prvič, upoštevala nepravilne številke v zvezi z uporabo interneta v Avstriji, in drugič, ni upoštevala niti študij, ki ji jih je predložila tožeča stranka niti stalnega razvoja in vseprisotnega elektronskega nadomeščanja. Tožeča stranka je, da bi utemeljila svoje trditve in pojasnila študijo ACM ter svoja dopisa Komisiji z dne 8. novembra in 2. decembra 2013, predlagala, naj se njen izvedenec, ki je med drugim avtor študije ACM, zasliši kot priča.

138 Najprej je treba spomniti, da je obveznost obrazložitve bistvena postopkovna zahteva, ki jo je treba razlikovati od vprašanja utemeljenosti obrazložitve, pri kateri gre za materialno zakonitost spornega akta (glej točko 132 zgoraj). Iz trditev tožeče stranke v bistvu izhaja, da ta ne zatrjuje kršitev obveznosti obrazložitve kot kršitve bistvene postopkovne zahteve. Tožeča stranka želi prej izpodbiti utemeljenost obrazložitve izpodbijanega sklepa, ker naj bi Komisija upoštevala nepravilne številke in naj ne bi upoštevala vseh upoštevnih podatkov, ki bi jih bilo treba upoštevati pri presoji razmer v Avstriji (glej tudi točko 39 zgoraj).

139 Iz točk od 34 do 42 obrazložitve izpodbijanega sklepa izhaja, da je Komisija ugotovila, da poštne storitve naslovljenih pisemskih pošiljk C2X na nacionalni ravni v Avstriji niso neposredno izpostavljene konkurenci in da se zato člen 30(1) Direktive 2004/17 ne uporablja za pogodbe, na podlagi katerih se v Avstriji opravlja te dejavnosti. Do tega sklepa je Komisija prišla tako, daje v točkah od 39 do 40 obrazložitve izpodbijanega sklepa ugotovila, da se za upoštevni proizvodni trg šteje trg poštnih storitev naslovljenih pisemskih pošiljk C2X, na katerem je imela tožeča stranka približno [*zaupno*]-odstotni tržni delež. V skladu s točko 38 obrazložitve izpodbijanega sklepa elektronska in poštna dostava naslovljenih pisemskih pošiljk C2X nista del istega upoštevnega trga. V zvezi s tem je Komisija v točki 36 obrazložitve tega sklepa navedla, da v skladu s študijo WIK 2013 skoraj 30 % prebivalcev v Avstriji nikoli ni uporabilo interneta, približno 55 % prebivalcev ne uporablja spletnega bančništva, 75 % pa jih ne izpolnjuje upravnih spletnih obrazcev. V skladu s točko 37 obrazložitve izpodbijanega sklepa tožeča stranka ni posredovala nobenih dodatnih empiričnih dokazov, ki bi podprli njene trditve in dokazali nadomestljivost.

140 Na prvem mestu tožeča stranka trdi, da številke, navedene v točki 36 obrazložitve izpodbijanega sklepa, ki so vzete iz študije WIK 2013 in se nanašajo na uporabo interneta v Avstriji niso pravilne in za določitev upoštevnega trga niso upoštevne. Meni, da dokument Evropskega statističnega urada

(Eurostat) potrjuje, da je leta 2012 le 17 % avstrijskega prebivalstva izjavilo, da ni še nikdar uporabilo interneta. Poleg tega naj bi bilo kot referenco pravilno vzeti gospodinjstva, od katerih naj bi jih leta 2013 po podatkih Eurostata več kot 80 % imelo dostop do interneta. Med letoma 2002 in 2012 naj bi se delež gospodinjstev z dostopom do interneta v Avstriji iz 34 % zvišal na 79 %, delež gospodinjstev z dostopom do širokopasovnega interneta pa naj bi se med letoma 2003 in 2012 iz 10 % zvišal na 77 %. Poleg tega naj bi leta 2013 75 % Avstrijcev uporabljalo internet za pošiljanje elektronske pošte, med katerimi naj bi uporabniki, stari od 25 do 64 let, predstavljali največji delež. Tožeča stranka meni, da je za določitev upoštevnega trga pomembna le uporaba elektronske pošte, saj se tako lahko denimo pošljejo tudi računi kot priloge v PDF obliki. Tožeča stranka dodaja, da so te ocene tudi v skladu življenjskimi izkušnjami, saj, prvič, se potrošniki sporazumevajo prek elektronske pošte, kratkih sporočil (SMS) in drugih podobnih storitev, in drugič, se poštne pošiljke napišejo le v izjemnih primerih. Nazadnje tožeča stranka meni, da je za določitev trga pomembno, da je bil v letu 2012 v Avstriji dostop družb do interneta skoraj stoodstoten.

141 Te trditve ne dokazujejo, da je Komisija storila očitno napako pri presoji s tem, da je svojo presojo utemeljila na nepravilnih dokazih.

142 Prvič, spomniti je namreč treba, da nosita dokazno breme o izpolnjenosti pogojev iz člena 30(1) Direktive 2004/17 prosilec in zadevna država članica, saj ima Komisija v tem primeru le omejeno pristojnost v primerjavi s širokimi preiskovalnimi pooblastili, ki so ji v okviru konkurenčnega prava Unije podeljena z Uredbo št. 1/2003 iz z Uredbo št. 139/2004 (glej točko 41 zgoraj). Poleg tega je treba zakonitost sklepa Komisije, sprejetega na podlagi člena 30 Direktive 2004/17, presojati glede na podatke, ki jih je Komisija imela na voljo ob njegovem sprejetju (glej po analogiji sodbe z dne 15. aprila 2008, Nuova Agricast, C-390/06, ZOdl., EU:C:2008:224, točka 54; z dne 12. oktobra 2011, Dimos Peramatos/Komisija, T-312/07, EU:T:2011:587, točka 95, in z dne 15. julija 2014, Italija/Komisija, T-463/07, EU:T:2014:665, točka 108).

143 V obravnavanem primeru je treba ugotoviti, da – kot je razvidno iz točke 35 obrazložitve izpodbijanega sklepa – avstrijski organi po pozivu Komisije, naj v skladu s členom 30(5), drugi pododstavek, Direktive 2004/17 izrazijo svoje mnenje v zvezi z opredelitvijo upoštevnega proizvodnega trga, niso mogli zagotoviti dodatnih informacij v utemeljitev mnenja tožeče stranke.

144 Drugič, glede trditve, da številke iz študije WIK 2013 v zvezi z uporabo interneta v Avstriji niso pravilne in upoštevne, je treba ugotoviti, da tožeča stranka ne prereka podatkov iz študije WIK 2013 na splošno. Natančneje, ne trdi, da je ta študija utemeljena na napačnih podatkih. Nasprotno, to študijo je v upravnem postopku predložila tožeča stranka. Poleg tega se je tožeča stranka v utemeljitev svojih trditev glede neposredne izpostavljenosti B2X in C2X konkurenci sklicevala na to študijo, da bi utemeljila svoje stališče, da je upad poštnih pošiljk zlasti posledica nadomestitve z elektronskimi. Poleg tega je treba ugotoviti, da je bila študija WIK 2009, in sicer študija, izvedena pred študijo WIK 2013, ki jo je izvedla ista družba svetovalcev, večkrat citirana v študiji ACM tožeče stranke.

145 Tretjič, v nasprotju s trditvami tožeče stranke se sklicevanje v okviru določitve upoštevnega trga na dejstvo, da približno 55 % prebivalstva ne uporablja spletnega bančništva in da 75 % prebivalstva ne izpolnjuje upravnih obrazcev na spletu, ne zdi napačno. Kakor trdi Komisija, so bile te številke upoštevne za opredelitev upoštevnega trga, saj se nanašajo na bistvene dele trga C2X, ki vključuje pošiljke med fizičnimi osebami in pošiljke fizičnih oseb poklicnim osebam. V zvezi s tem je treba ugotoviti tudi, da trditev tožeče stranke, da za določitev upoštevnega trga pomembna le uporaba elektronske pošte, saj se denimo tako lahko pošljejo tudi računi kot priloge v PDF obliki, ne velja za trg C2X. Tožeča stranka ni namreč nikakor dokazala, da je pošiljanje računov fizičnih oseb na tem trgu zanemarljivo.

146 Četrtič, glede trditve tožeče stranke, da se potrošniki sporazumevajo prek elektronske pošte, SMS in drugih podobnih storitev in da se poštne pošiljke napišejo le v izjemnih primerih, je treba ugotoviti, da ta ni bila podprta z nobenim dokazom. S tega vidika je treba za dokument nemškega regulativnega

organa iz novembra 2014 ugotoviti, da je bil predložen v fazi replike brez kakršne koli obrazložitve zamude, zato ga je treba v skladu s členom 48(1) Poslovnika z dne 2. maja 1991 zavrniti kot nedopusten. Poleg tega je bilo že opozorjeno, da se zakonitost izpodbijanega akta presoja na podlagi dejanskih in pravnih okoliščin, ki so obstajale v času njegovega sprejetja (glej točko 64 zgoraj). Poleg tega tožeča stranka ne zatrjuje niti, da se dokument nemškega regulativnega organa nanaša na razmere v Avstriji. Nazadnje, kot trdi Komisija, iz točke 5.2.2.2 prošnje tožeče stranke izhaja, da je ta leta 2012 poslala približno [*zaupno*] pošiljk fizičnih oseb.

147 Petič, v zvezi s trditvijo tožeče stranke, da je za določitev trga pomembno, da je bil v letu 2012 v Avstriji dostop družb do interneta skoraj stoodstoten – tudi če se šteje, da je resnična – je treba spomniti, da je na trgu C2X zlasti pomembno, da imajo fizične osebe dostop do interneta, da lahko pošiljajo elektronska sporočila.

148 Na drugem mestu tožeča stranka trdi, da Komisija ni upoštevala niti študij, ki jih je predložila, niti stalnega razvoja in vseprisotnega elektronskega nadomeščanja. V zvezi s tem se sklicuje na splošne navedbe o razvoju trga B2X, ki jih je podala v tožbi, študijo WIK 2013, študijo ACM, točko 5 svojega dopisa Komisiji z dne 8. novembra 2013 ter točki 3 in 4 svojega dopisa Komisiji z dne 2. decembra 2013. Meni, da je Komisija storila napako, ker je obravnavala le študijo WIK 2013, ki ji jo je predložila.

149 Tudi te trditve ne dokazujejo, da je Komisija storila očitno napako pri presoji s tem, da svoje presoje ni utemeljila na vseh zadevnih podatkih, ki bi jih bilo treba upoštevati.

150 Prvič, v zvezi s sklicevanjem tožeče stranke na trditve, ki jih je podala glede določitve trga B2X, je namreč treba ugotoviti, da jih je Komisija pri obravnavanju trga B2X upoštevala, kot izhaja iz točk od 14 do 33 obrazložitve izpodbijanega sklepa, in da je je bilo v okviru preizkusa drugega tožbenega razloga ugotovljeno, da Komisija v zvezi s tem ni storila očitne napake pri presoji. V okviru tega tožbenega razloga ni tožeča stranka podala nobenega dodatnega dokaza. Ugotoviti je treba, da tožeča stranka – kot trdi Komisija – nikakor ni dokazala, da ankete, opravljene pri družbah, in študije o strukturi povpraševanja podjetij veljajo tudi za strukturo povpraševanja fizičnih oseb in da gre torej za upoštevne podatke, ki bi jih Komisija morala upoštevati pri preizkusu opredelitve trga C2X.

151 Drugič, v zvezi s splošnim sklicevanjem na študijo WIK 2013, študijo ACM, točko 5 dopisa tožeče stranke Komisiji z dne 8. novembra 2013 ter točki 3 in 4 njenega dopisa Komisiji z dne 2. decembra 2013 je treba spomniti, da mora tožba v skladu s členom 21 Statuta Sodišča in člena 44(1)(c) Poslovnika z dne 2. maja 1991 obsegati predmet postopka in kratek povzetek tožbenih razlogov. Čeprav je v skladu z ustaljeno sodno prakso besedilo tožbe glede specifičnih vprašanj lahko podprto in dopolnjeno s sklicevanjem na povzetke dokumentov, ki so ji priloženi, pa splošno sklicevanje na druga pisanja, čeprav priložena k tožbi, ne more nadomestiti neobstoja bistvenih elementov pravne argumentacije, ki morajo biti navedeni v tožbi, saj Splošno sodišče ni dolžno v prilogah iskati ter prepoznavati razlogov in trditev, ki bi jih lahko štelo za podlago za tožbo, ker imajo priloge le dokazno in pomožno funkcijo (glej sodbi z dne 9. marca 2015, Deutsche Börse/Komisija, T-175/12, EU:T:2015:148, točka 354 in navedena sodna praksa, in z dne 25. marca 2015, Slovenská pošta/Komisija, T-556/08, EU:T:2015:189, točka 434 in navedena sodna praksa). Zato je treba to sklicevanje zavrniti kot nedopustno.

152 Tretji tožbeni razlog je torej treba zavrniti.

153 Glede predloga za zaslišanja izvedenca tožeče stranke kot priče (glej točko 137 zgoraj) Splošno sodišče na podlagi navedenega in ob upoštevanju listin iz spisa in odgovorov na vprašanja, ki jih je postavilo na obravnavi, meni, da je dejansko stanje dovolj razjasnjeno in da torej lahko razume vsa zadevna ekonomska vprašanja, da odloči, ali je Komisija pri presoji storila očitno napako. Zato o tem predlogu v delu, v katerem se nanaša na ta tožbeni razlog, ni treba odločiti.

Četrti tožbeni razlog: napačna uporaba Direktive 2004/17 in pomanjkljiva obrazložitev neposredne izpostavljenosti konkurenci na trgu poštnih storitev naslovljenih pisemskih pošiljk B2X in C2X na mednarodni ravni

154 Tožeča stranka trdi, da je Komisija kršila člen 30 Direktive 2004/17 in da je sklep pomanjkljivo obrazložila s tem, da je v točkah od 43 do 50 obrazložitve izpodbijanega sklepa ugotovila, da poštne storitve naslovljenih pisemskih pošiljk B2X in C2X na mednarodni ravni v Avstriji niso neposredno izpostavljene konkurenci. Tožeča stranka meni, da je Komisija storila napako pri določitvi upoštevnega trga iz istih razlogov, kot so bili navedeni za nacionalne trge B2X in C2X. Tožeča poleg tega trdi, da je bil njen tržni delež zadevnih poštnih pošiljk vsekakor nižji od [*zaupno*] % in da je zaradi velike konkurence med letoma 2010 in 2012 stalno upadal, česar naj Komisija ne bi upoštevala. Tožeča stranka meni, da je Komisija zavrnila njen predlog s tem, da je napačno in brez zadostne obrazložitve ugotovila, da je bila razdelitev upoštevnega trga na podpodročji B2X na mednarodni ravni in C2X na mednarodni ravni potrebna. Vsekakor naj bi Komisiji predložila ocene deležev trga B2X na mednarodni ravni in C2X na mednarodni ravni. Komisija naj ne bi razložila, zakaj po njenem mnenju te ocene niso verodostojne. Komisija bi morala v skladu s svojo obrazložitvijo iz uporabe Direktive 2004/17 izvzeti vsaj trg B2X na mednarodni ravni. Tožeča stranka je, da bi utemeljila svoje trditve in pojasnila študijo ACM ter svoj dopis Komisiji z dne 2. decembra 2013, predlagala, naj se njen izvedenec, ki je med drugim avtor študije ACM, zasliši kot priča.

155 Iz točk od 43 do 50 obrazložitve izpodbijanega sklepa izhaja, da je Komisija sklenila, da se člen 30(1) Direktive 2004/17 ne uporablja za pogodbe za izvajanje poštnih storitev naslovljenih pisemskih pošiljk B2X in C2X na mednarodni ravni v Avstriji. V skladu s točko 43 obrazložitve izpodbijanega sklepa je Komisija trditev tožeče stranke, da je način dostave čezmejne pošte tehnološko nevtralen in da sta elektronski in poštni način dostave del istega upoštevnega trga, zavrnila zlasti iz istih razlogov, kot jih je navedla za poštne storitve naslovljenih pisemskih pošiljk B2X in C2X na nacionalni ravni. Komisija je v točki 46 obrazložitve izpodbijanega sklepa navedla, da se konkurenca za čezmejne pisemske pošiljke zelo razlikuje glede na to, ali vključuje fizične osebe ali podjetja, da fizične osebe na splošno pri pošiljanju mednarodne pošte nimajo druge izbire, kot da jo pošljejo prek svojega nacionalnega ponudnika univerzalne storitve, ter da so količine, ki jih pošljejo fizične osebe, na splošno premajhne, da bi na trg privabile nove konkurente. V skladu s točko 47 obrazložitve izpodbijanega sklepa je konkurenčni položaj odvisen tudi od velikosti vsakega mesta in od števila njegovih, in sicer zaradi dejstva, da ponudniki čezmejne storitve ne ohranjajo dostopovnega omrežja po celotni državi, temveč na splošno prevzemajo pošto neposredno v prostorih stranke. V točkah 48 in 49 obrazložitve tega sklepa je Komisija navedla, da je v dosedanji praksi razlikovala med čezmejnimi poštnimi storitvami naslovljenih pisemskih pošiljk B2X in čezmejnimi poštnimi storitvami naslovljenih pisemskih pošiljk C2X in da ni nobenega dokaza, da so razmere v Avstriji drugačne. Zato je bilo treba po mnenju Komisije upoštevati oba ločena proizvodna trga, in sicer čezmejne poštne storitve odhodnih naslovljenih pisemskih pošiljk B2X in čezmejne poštne storitve odhodnih pisemskih pošiljk C2X. V skladu s točko 50 obrazložitve izpodbijanega sklepa tožeča stranka ni mogla zagotoviti podrobnih informacij o svojih ustreznih deležih na vsakem trgu niti o tržnih deležih svojih največjih konkurentov. Komisija je v tej točki obrazložitve na podlagi tega sklenila, da informacij o stopnji konkurence na vsakem od navedenih trgov ni na voljo, zato tudi ni mogoče sklepati, da so izpolnjeni pogoji za odobritev izvzetja na podlagi člena 30(1) Direktive 2004/17 za čezmejne poštne storitve odhodnih naslovljenih pisemskih pošiljk B2X in čezmejne poštne storitve odhodnih naslovljenih pisemskih pošiljk C2X v Avstriji.

156 Na prvem mestu glede trditev tožeče stranke, da je Komisija pri določitvi upoštevnega trga storila napako iz istih razlogov, kot jih je navedla za nacionalna trga B2X in C2X, zadošča ugotovitev, da so bili ti razlogi v okviru preizkusa drugega in tretjega tožbenega razloga, ki sta se nanašala na nacionalna trga B2X in C2X, že zavrnjeni.

157 Na drugem mestu tožeča stranka trdi, da je Komisija njeno prošnjo zavrnila s tem, da je napačno menila, da je treba upoštevni trg razdeliti na podpodročji B2X na mednarodni ravni in C2X na mednarodni ravni, in da tega ni dovolj obrazložila.

158 Prvič, v zvezi z domnevno kršitvijo obveznosti obrazložitve je treba ugotoviti, da se Komisija – v nasprotju s trditvami tožeče stranke – v točki 48 obrazložitve izpodbijanega sklepa ni omejila na splošno sklicevanje na svojo prejšnjo prakso. Iz opombe, vstavljene v to točko obrazložitve, ki napotuje na opombo številka 6 izpodbijanega sklepa, je namreč razvidno, da se Komisija sklicuje na specifično prejšnjo zadevo. V točkah 46, 47 in 49 obrazložitve tega sklepa je navedla tudi razloge, iz katerih meni, da je treba razlikovati med čezmejnimi poštnimi storitvami odhodnih naslovljenih pisemskih pošiljk B2X in čezmejnimi poštnimi storitvami odhodnih pisemskih pošiljk C2X. Meni, da se konkurenca zelo razlikuje in da je konkurenčni položaj odvisen tudi od velikosti vsakega mesta in števila njegovih prebivalcev. Komisija meni, da ni nobenega dokaza, da so razmere v Avstriji drugačne. Taka obrazložitev je glede na zahteve, navedene zgoraj v točkah 20 in 46, zadostna, da se lahko zadevne osebe seznanijo z utemeljitvijo sprejetega ukrepa, pristojno sodišče pa opravi nadzor.

159 Drugič, glede trditev, da je Komisija napačno menila, da je treba upoštevni trg razdeliti na podpodročji B2X na mednarodni ravni in C2X na mednarodni ravni, tožeča stranka v bistvu zatrjuje le, da podatkov o tržnih deležih, razdeljenih na ti podpodročij, ni mogoče predložiti. Na podlagi teh trditev pa ni mogoče skleniti, da je Komisija s tem, da je uvedla razlikovanje med čezmejnimi poštnimi storitvami odhodnih naslovljenih pisemskih pošiljk B2X in čezmejnimi poštnimi storitvami odhodnih pisemskih pošiljk C2X, storila očitno napako pri presoji. Te trditve namreč nikakor ne omajajo razlogov, ki jih je Komisija navedla v točkah od 46 do 49 obrazložitve izpodbijanega sklepa v utemeljitev te razdelitve (glej točko 155 zgoraj). V zvezi s tem je treba ugotoviti, da študija WIK 2013, ki jo je Komisiji predložila tožeča stranka, potrjuje ugotovitve Komisije iz točke 46 obrazložitve izpodbijanega sklepa. Daje, čeprav je tožeča stranka v predlogu uvedla razlikovanje med trgoma B2X in C2X na nacionalni ravni, pa ni – kot trdi Komisija – niti v predlogu niti v dopisu Komisiji z dne 14. januarja 2014, v katerem je oporekala prav tej razdelitvi, podala nobenega razloga, iz katerega ne bi mogla enako storiti tudi za trga B2X in C2X na mednarodni ravni.

160 Na tretjem mestu tožeča stranka trdi, da je v točki 2.1 svojega dopisa z dne 2. decembra 1013 Komisiji posredovala ocene tržnih deležev za naslovljene pisemske pošiljke B2X in C2X na mednarodni ravni in da Komisija po njenem mnenju ni razložila, zakaj te ocene niso verodostojne. Teh trditev ni mogoče sprejeti. Kakor namreč izhaja iz točke 2.1.3 tega dopisa, je tožeča stranka navedla ocene zgolj za svetovni trg B2X in C2X na mednarodni ravni, ne da bi uvedla razlikovanje med čezmejnimi poštnimi storitvami odhodnih naslovljenih pisemskih pošiljk B2X in čezmejnimi poštnimi storitvami odhodnih pisemskih pošiljk C2X. Glede trditve tožeče stranke, da je v točki 5 svojega dopisa z dne 8. novembra 2013 Komisiji posredovala zahtevane ocene, je treba ugotoviti, da v tej točki ni naveden delež pošiljk C2X v celotni količini pošiljk tožeče stranke, zato ni mogoče napraviti sklepa glede tržnega deleža tožeče stranke na trgu pošiljk C2X na mednarodni ravni. Komisija je torej lahko pravilno in ne da bi kršila svojo obveznost obrazložitve v točki 50 obrazložitve izpodbijanega sklepa ugotovila, da tožeča stranka ni mogla zagotoviti podrobnih informacij o svojih ustreznih deležih na vsakem trgu niti o tržnih deležih svojih največjih konkurentov.

161 Na četrtem mestu tožeča stranka trdi, da bi Komisija morala v skladu s svojimi trditvami iz uporabe Direktive 2004/17 izvzeti vsaj trg B2X na nacionalni ravni. Tožeča stranka meni, da glede na to, da v skladu s točko 46 obrazložitve izpodbijanega sklepa te storitve niso nadomestljive na trgu C2X na mednarodni ravni, iz tega sledi, da bi moral biti njen tržni delež B2X na mednarodni ravni občutno nižji od [*zaupno*] %, kar je v skladu z ugotovitvami Komisije iz točke 47 obrazložitve izpodbijanega sklepa, v skladu s katero so konkurenti tožeče stranke zlasti v urbanih predelih.

162 Te trditve je treba sprejeti. Komisija namreč ne prereka, da je tržni delež tožeče stranke na trgih poštnih storitev naslovljenih pisemskih pošiljk B2X in C2X na mednarodni ravni nižji od [*zaupno*] %, kot je razvidno iz točke 5.2.2.2 prošnje tožeče stranke. Dalje, tožeča stranka trdi, da iz točke 46

obrazložitve izpodbijanega sklepa izhaja, da te storitve niso nadomestljive na trgu C2X na mednarodni ravni, saj Komisija meni, da fizične osebe na splošno pri pošiljanju mednarodne pošte nimajo druge izbire, kot da jo pošljejo prek svojega nacionalnega ponudnika univerzalne storitve. Iz tega sledi, da je tržni delež tožeče stranke na trgu poštnih storitev naslovljenih pisemskih pošiljk B2X na mednarodni ravni krepko pod [*zaupno*] %, česar Komisija pri ugotovitvi, da te poštne storitve niso neposredno izpostavljene konkurenci, ni upoštevala. Na podlagi navedenega je treba ugotoviti, da je Komisija storila očitno napako pri presoji, ker poštnih storitev naslovljenih pisemskih pošiljk B2X na mednarodni ravni ni izvzela iz uporabe Direktive 2004/17.

163 Zato je treba četrtemu tožbenemu razlogu ugoditi v delu, v katerem se nanaša na poštne storitve naslovljenih pisemskih pošiljk B2X na mednarodni ravni. Zavrniti pa ga je treba v delu, v katerem se nanaša na poštne storitve naslovljenih pisemskih pošiljk C2X na mednarodni ravni.

164 Glede predloga za zaslišanja izvedenca tožeče stranke kot priče (glej točko 154 zgoraj) Splošno sodišče na podlagi navedenega in ob upoštevanju listin iz spisa in odgovorov na vprašanja, ki jih je postavilo na obravnavi, meni, da je dejansko stanje dovolj razjasnjeno in da torej lahko razume vsa zadevna ekonomska vprašanja, da odloči, ali je Komisija pri presoji storila očitno napako. Zato o tem predlogu v delu, v katerem se nanaša na ta tožbeni razlog, ni treba odločiti.

Peti tožbeni razlog: napačna uporaba Direktive 2004/17 in pomanjkljiva obrazložitev neposredne izpostavljenosti konkurenci na trgu poštnih storitev oglaševalskih sporočil v obliki naslovljene pisemske pošiljke na nacionalni in mednarodni ravni

165 Tožeča stranka trdi, da je Komisija kršila člen 30 Direktive 2004/17 in podala pomanjkljivo obrazložitev, ker je v točkah od 51 do 56 obrazložitve izpodbijanega sklepa ugotovila, da poštne storitve oglaševalskih sporočil v obliki naslovljene pisemske pošiljke na nacionalni in mednarodni ravni v Avstriji niso neposredno izpostavljene konkurenci. Tožeča stranka meni, da po popolni liberalizaciji poštnih storitev razlikovanje med naslovljenimi poštnimi pošiljkami B2X na nacionalni ravni in naslovljenimi oglaševalskimi sporočili ni več utemeljeno. Zato naj bi Komisija pri določitvi upoštevnega trga storila napako iz istih razlogov, kot so bili navedeni za nacionalni trg B2X. Poleg tega naj bi bilo s številnimi študijami dokazano, da se je trg poštnih storitev naslovljenih oglaševalskih sporočil zelo zmanjšal zaradi nadomestitve z elektronskimi. Vendar naj Komisija v izpodbijanem sklepu ne bi upoštevala trditev in študij, ki jih je predložila stranka, ampak naj bi se sklicevala le na svoje prejšnje odločbe oziroma sklepe, ki se nanašajo na drug geografski trg in v katerih ni upoštevana dinamika razvoja trga komunikacij.

166 Iz točk od 51 do 56 obrazložitve izpodbijanega sklepa izhaja, da je Komisija sklenila, da poštne storitve oglaševalskih sporočil v obliki naslovljene pisemske pošiljke na nacionalni in mednarodni ravni v Avstriji niso neposredno izpostavljene konkurenci in da se zato člen 30(1) Direktive 2004/17 ne uporablja za pogodbe za izvajanje teh dejavnosti v Avstriji. Do tega sklepa je Komisija prišla tako, da je v točki 51 obrazložitve izpodbijanega sklepa ugotovila, da je naslovljeno oglaševanje po pošti opredeljeno kot pošta, ki je sestavljena zgolj iz oglaševalskega, marketinškega ali reklamnega gradiva z enakim sporočilom. V skladu s to točko obrazložitve morata biti na tovrstnem oglaševanju po pošti, ki se lahko naslovi na podjetja ali fizične osebe, navedena ime in naslov stranke ter njeno soglasje za prejemanje takšnih sporočil. Komisija je v točki 52 obrazložitve izpodbijanega sklepa zavrnila trditev tožeče stranke, da bi se trg za naslovljeno oglaševanje po pošti lahko vključil na trg poštnih storitev naslovljenih pisemskih pošiljk B2X, ker za to ni zagotovilo nobenih empiričnih dokazov in ker ta trditev ni v skladu z Odločbo Komisije 2007/564/ES z dne 6. avgusta 2007 o izvzetju nekaterih storitev v poštnem sektorju na Finskem, z izjemo Ålandskih otokov, iz uporabe Direktive 2004/17 (UL L 215, str. 21). V točkah 53 in 54 obrazložitve izpodbijanega sklepa je torej ugotovila, da se kot upoštevni proizvodni trg šteje trg poštnih storitev oglaševalskih sporočil v obliki naslovljene pisemske pošiljke, na katerem ima tožeča stranka [*zaupno*]-odstotni tržni delež.

167 Ugotoviti je treba, da tudi če bi se štelo, da naslovljene pisemske pošiljke B2X na nacionalni ravni in naslovljeno oglaševanje po pošti spadajo na isti trg – tako kot trdi tožeča stranka – s trditvami tožeče stranke ni mogoče omajati utemeljenosti ugotovitev Komisije. Glede na to, da je Komisija lahko pravilno ugotovila, da je upoštevni proizvodni trg za poštne storitve naslovljenih pisemskih pošiljk B2X na nacionalni ravni trg poštnih storitev naslovljenih pisemskih pošiljk B2X, na katerem je tržni delež tožeče stranke ocenjen na [*zaupno*] % (glej drugi tožbeni razlog), in glede na to, da ni sporno, da je tržni delež tožeče stranke na trgu poštnih storitev oglaševalskih sporočil v obliki naslovljene pisemske pošiljke na nacionalni in mednarodni ravni prav tako [*zaupno*] %, je treba ugotoviti, da Komisija ni storila očitne napake pri presoji z ugotovitvijo, da tožeča stranka v Avstriji ni neposredno izpostavljena konkurenci na tem trgu.

168 Vsekakor tožeča stranka s trditvami ni dokazala, da je Komisija storila očitno napako pri presoji s tem, da je v točki 53 obrazložitve izpodbijanega sklepa ugotovila, da se kot upoštevni proizvodni trg šteje trg poštnih storitev oglaševalskih sporočil v obliki naslovljene pisemske pošiljke. Tožeča stranka se je v utemeljitev svoje trditve, da po popolni liberalizaciji poštnih storitev razlikovanje med naslovljenimi poštnimi pošiljkami B2X na nacionalni ravni in naslovljenim oglaševanjem po pošti ni več utemeljeno, sklicevala zlasti na uvodno izjavo 17 Direktive 2008/6, v skladu s katero se lahko direktna pošta, ki obsega zgolj oglaševalski, marketinški ali reklamni material z enakim sporočilom, razen naslovnikovega imena, naslova in identifikacijske številke, šteje za pošiljko korespondence. V zvezi s tem je treba ugotoviti, da – kakor trdi Komisija – dejstvo, da se naslovljeno oglaševanje po pošti v skladu z Direktivo 2008/6 z regulativnega vidika šteje za pošiljko korespondence, ne vpliva na pravilno opredelitev upoštevnega trga v okviru preizkusa člena 30 Direktive 2004/17. Poleg tega, kot trdi Komisija, tudi študija WIK 2013, ki jo je tožeča stranka predložila v upravnem postopku, naslovljenih pisemskih pošiljk B2X na nacionalni ravni in naslovljenega oglaševanja po pošti ne umešča na isti trg. Ugotoviti je treba tudi, da študija ACM naslovljeno oglaševanje po pošti prav tako šteje za poseben proizvod in da iz te študije izhaja, da so tarife tožeče stranke za naslovljeno oglaševanje in pošiljke B2X različne.

169 Tožeča stranka trdi tudi, da je s številnimi študijami dokazano, da se je trg poštnih storitev naslovljenih oglaševalskih sporočil zelo zmanjšal zaradi nadomestitve z elektronskim. Vendar naj Komisija v izpodbijanem sklepu ne bi upoštevala trditev in študij, ki jih je v prošnji predložila stranka, ampak naj bi se le sklicevala na svoje prejšnje odločbe oziroma sklepe, ki se nanašajo na drug geografski trg in v katerih ni upoštevana dinamika razvoja trga komunikacij.

170 Ker tožeča stranka le napotuje na trditve in študije iz svoje prošnje, da bi utemeljila trditev, da Komisija ni upoštevala vseh upoštevnih dejavnikov za presojo o vprašanju, ali sta elektronska in poštna dostava za poštne storitve oglaševalskih sporočil v obliki naslovljene pisemske pošiljke na nacionalni in mednarodni ravnina nadomestljivi, je treba v zvezi s tem poudariti, da je bilo že opozorjeno, da zgolj splošno sklicevanje na priloge ne more nadomestiti neobstoja bistvenih elementov pravne argumentacije, ki morajo biti navedeni v tožbi, saj Splošno sodišče ni dolžno v prilogah iskati ter prepoznavati razlogov in trditev, ki bi jih lahko štelo za podlago za tožbo, ker imajo priloge le dokazno in pomožno funkcijo (glej točko 151 zgoraj). To sklicevanje je torej treba zavrniti kot nedopustno.

171 Nikakor ni sporno, da je tržni delež tožeče stranke za naslovljeno oglaševanje po pošti v Avstriji [*zaupno*] %, kot je razvidno iz točke 54 obrazložitve izpodbijanega sklepa, ki se sklicuje na dopis tožeče stranke z dne 2. decembra 2013. Ob upoštevanju takega odstotka in ugotovitve Komisije iz točke 55 obrazložitve izpodbijanega sklepa, da so konkurenti zaradi popolne liberalizacije poštnega trga za oglaševalska sporočila v obliki naslovljene pisemske pošiljke od januarja 2011 do dneva sprejetja izpodbijanega sklepa dosegli samo [*zaupno*]-odstotni skupni ocenjeni tržni delež, je Komisija lahko – ne da bi storila očitno napako pri presoji – sklenila, da poštne storitve oglaševalskih sporočil v obliki naslovljene pisemske pošiljke na nacionalni in mednarodni ravni v Avstriji niso neposredno izpostavljene konkurenci. Tožeča stranka zgolj s splošnim sklicevanjem na zmanjšanje trga poštnih

storitev naslovljenih oglaševalskih sporočil namreč ni dokazala obstoja pomembnega elementa, ki bi ga Komisija glede na zgoraj navedene tržne deleže morala upoštevati pri presoji razmer na upoštevnem trgu.

172 Nazadnje, trditev tožeče stranke, da se je Komisija le sklicevala na svoje prejšnje sklepe, ki se nanašajo na drug geografski trg in v katerih ni upoštevana dinamika razvoja trga komunikacij, je treba zavrniti. Komisija je namreč v točki 52 obrazložitve izpodbijanega sklepa ob sklicu na svojo Odločbo 2007/564 ugotovila tudi, da tožeča stranka ni zagotovila nobenih empiričnih dokazov v utemeljitev trditve, da bi se trg naslovljenega oglaševanja po pošti lahko vključil na trg poštnih storitev naslovljenih pisemskih pošiljk B2X.

173 Peti tožbeni razlog je zato treba zavrniti.

Šesti tožbeni razlog: napačna uporaba Direktive 2004/17 in pomanjkljiva obrazložitev neposredne izpostavljenosti poštnih storitev oglaševalskih sporočil v obliki nenaslovljene pisemske pošiljke na nacionalni in mednarodni ravni konkurenci na trgu

174 Tožeča stranka trdi, da je Komisija kršila člen 30 Direktive 2004/17 in podala pomanjkljivo obrazložitev, ker je v točkah od 57 do 64 obrazložitve izpodbijanega sklepa ugotovila, da poštne storitve oglaševalskih sporočil v obliki nenaslovljene pisemske pošiljke na nacionalni in mednarodni ravni v Avstriji niso neposredno izpostavljene konkurenci. Tožeča stranka meni, da če bi Komisija upoštevala vse upoštevne elemente, bi ugotovila, da je bil leta 2012 tržni delež tožeče stranke na trgu nenaslovljenega oglaševanja po pošti ocenjen le na [*zaupno*] %. Tožeča stranka je v repliki predlagala zaslišanje svojega izvedenca kot priče.

175 Iz točk od 57 do 64 obrazložitve izpodbijanega sklepa je razvidno, da je Komisija sklenila, da poštne storitve oglaševalskih sporočil v obliki naslovljene pisemske pošiljke na nacionalni in mednarodni ravni v Avstriji niso neposredno izpostavljene konkurenci in da se zato člen 30(1) Direktive 2004/17 ne uporablja za pogodbe za izvajanje teh dejavnosti v Avstriji. Komisija je do tega sklepa prišla tako, da je v točki 57 obrazložitve izpodbijanega sklepa ugotovila, da je za nenaslovljeno oglaševanje po pošti značilno, da nima določenega namembnega naslova in da gre za neželeno oglaševanje po pošti, ki izpolnjuje nekatera merila, kot so enotna teža, oblika, vsebina in razporeditev za distribucijo skupini prejemnikov. V točki 58 obrazložitve izpodbijanega sklepa je Komisija navedla, da tožeča stranka upoštevni proizvodni trg za nenaslovljeno oglaševanje opredeljuje kot trg, ki vključuje oglase v drugih medijih, na primer oglase v dnevnih časopisih in regionalnih tednikih. Komisija meni, da je bilo izhodišče razlogovanja tožeče stranke dejstvo, da je leta 2009 avstrijsko sodišče, pristojno za zadeve omejevalnih sporazumov, ugotovilo, da se neposredno ter nenaslovljeno oglaševanje lahko štejeta za del istega upoštevnega trga za časopise v prosti distribuciji. Vendar pa naj bi to sodišče ugotovilo nadomestljivost samo za velike stranke in opredelilo več razlik glede upoštevnega geografskega trga. Komisija je v točki 59 obrazložitve izpodbijanega sklepa ugotovila, da je tožeča stranka to ugotovitev razširila na vse časopise in navedla, da dostava brezplačne nenaslovljene pošte pomeni konkurenco oglaševanju v vseh časopisih. Tožeča stranka naj bi prav tako opravila analizo HM, katere rezultate je Komisija skrbno preverila. Vendar Komisija meni, da široka razlaga odločbe zadevnega avstrijskega sodišča, ki jo je podala tožeča stranka, ni v skladu z njeno prakso odločanja, v skladu s katero se različne vrste medijev dopolnjujejo, niso pa medsebojno zamenljive. V skladu s točko 60 izpodbijanega sklepa je Komisija avstrijske organe pozvala, naj izrazijo svoje mnenje o predlagani opredelitvi trga za trg oglaševalskih sporočil v obliki nenaslovljene pisemske pošiljke – ob ustreznem upoštevanju zgoraj navedene sodbe sodišča, pristojnega za zadeve omejevalnih sporazumov, ter pravnih in dejanskih razmer v Avstriji – vendar avstrijski organi niso mogli zagotoviti dodatnih informacij v utemeljitev mnenja tožeče stranke. Zato je Komisija v točki 61 obrazložitve izpodbijanega sklepa ugotovila, da razpoložljive informacije niso dovolj odločilne, da bi lahko podprle tako opredelitev trga, kot jo

predlaga tožeča stranka. V skladu s točkama 62 in 63 obrazložitve izpodbijanega sklepa je upoštevni proizvodni trg opredeljen kot trg poštnih storitev oglaševalskih sporočil v obliki nenaslovljene pisemske pošiljke, na katerem ima tožeča stranka [*zaupno*]-odstotni tržni delež.

176 Najprej je treba spomniti (glej točke od 38 do 41 zgoraj), da ima Komisija pri opredelitvi upoštevnega trga široko diskrecijsko pravico, nad katero ima sodišče Unije le omejen nadzor, ter da nosi dokazno breme glede opredelitve upoštevnega trga tožeča stranka. V nasprotju s trditvami tožeče stranke Komisiji torej ni bilo treba izvesti lastnih analiz, kot je bilo že ugotovljeno (glej točko 125 zgoraj). Ugotovljeno je bilo tudi že (glej točki 56 in 57 zgoraj), da vključuje upoštevni proizvodni trg vse proizvode ali storitve, za katere potrošnik meni, da so zamenljivi ali nadomestljivi zaradi njihovih značilnosti, cene in uporabe, za katero so namenjeni.

177 Na prvem mestu tožeča stranka s sklicevanjem na študijo družbe svetovalcev E., naslovljeno „Austrian print advertising market“ (avstrijski trg tiskanega oglaševanja), iz septembra 2013 (v nadaljevanju: študija APAM), ki je priložena k prošnji za uporabo člena 30 Direktive 2004/17, trdi, da Komisija ni upoštevala dejstva, da imajo nenaslovljena oglaševalska sporočila, direktna pošta in oglasi v brezplačnih časopisih za potrošnike enake značilnosti in namen ter da zato upoštevni trg obsega tako nenaslovljena oglaševalska sporočila in direktno pošto kot oglase v brezplačnih časopisih. Po mnenju tožeče stranke so z vidika povpraševanja direktna pošta in oglasi v brezplačnih časopisih nadomestljivi glede na obliko oglaševanja, saj naj bi bili tako cena te oblike oglaševanja kot dostopnost morebitnim potrošnikom enaki. Glede dostopnosti tožeča stranka meni, da je dokazala, da je poleg dveh velikih časopisov, ki izhajata v Avstriji, od leta 2009 obstajala določena oblika sodelovanja med brezplačnimi tedniki v Avstriji, ki so skupaj pokrivali največji del avstrijskega ozemlja. Tožeča stranka meni, da ima lahko oglaševanje prek brezplačnih časopisov torej že velik vpliv. V zvezi s ceno tožeča stranka trdi, da se cena za tisoč stikov za zadevne oblike oglaševanja gibljejo v razponu med [*zaupno*] EUR za oglase v prilogah dnevnikov do [*zaupno*] EUR za nenaslovljena oglaševalska sporočila in direktno pošto. Razlika med cenama oglasov v dnevnikih ([*zaupno*] EUR) in nenaslovljenih oglaševalskih sporočil v obliki brošure ([*zaupno*] EUR) naj bi bila le približno štiri EUR. V skladu s študijo APAM je pomembno le, da oglaševalska sporočila v direktni pošti ali oglasu prispejo do gospodinjstev.

178 Te trditve ne dokazujejo, da je Komisija storila očitno napako pri presoji, ker je v točki 61 obrazložitve izpodbijanega sklepa ugotovila, da nima dovolj prepričljivih informacij, ki bi podpirale opredelitev upoštevnega trga, kot jo predlaga tožeča stranka. Kakor trdi Komisija, iz študije APAM namreč izhaja, da so med značilnostmi nenaslovljenih tiskanih oglaševalskih sporočil in oglasov v časopisih pomembne razlike.

179 Prvič, v nasprotju s trditvami tožeče stranke iz študije APAM ne izhaja, da je pomembno le, da oglaševalska sporočila iz direktne pošte ali oglasa pridejo do gospodinjstev. Kakor trdi Komisija, so v skladu s točko 2.2.2 te študije najpomembnejša merila oglaševanja učinkovitost, verodostojnost in vprašanje informativnosti. Čeprav je sicer res, da v temu odlomku študije APAM ni primerjave med oglaševalskimi sporočili v obliki nenaslovljene pisemske pošiljke in prilogami z oglaševalskimi sporočili k časopisom ali oglaševalskimi oglasi v časopisih, kot trdi tožeča stranka, pa se ta merila vseeno nanašajo na značilnosti različnih vrst oglaševanja. Iz navedene študije izhaja, da so prav na ravni teh značilnosti med poštnimi storitvami nenaslovljenega oglaševanja po pošti in oglaševanja v časopisih razlike. Kot izhaja iz točke 2.2.1 študije APAM, je osnovna težava direktne pošte ta, da ni konteksta in povezave z medijem, kot je časopis, nenaslovljeno oglaševanje po pošti pa se pogosto sprejema kot nezaželeni gost v hiši. V skladu s točko 2.2.1 te študije, strnjeno, [*zaupno*] % naslovnikov odnese časopise, vključno s oglaševalskimi stranmi, k sebi domov, medtem ko to stori le [*zaupno*] % naslovnikov nenaslovljenega oglaševanja po pošti. Študija APAM ugotavlja, da je manjša verjetnost, da bo prebrano nenaslovljeno oglaševalsko sporočilo kot oglaševanje v časopisih. Kakor trdi Komisija, je v študiji APAM navedeno tudi, da bralci bolj zaupajo oglaševanju v časopisih in da je verodostojnost v oglaševanju precej pomemben element.

180 Drugič, glede trditve, da sta ceni direktne pošte in oglasov v brezplačnih časopisih skoraj enaki, je treba ugotoviti, da temelji ta trditev na ugotovitvah v zvezi s cenami za tisoč stikov iz študije APAM. V skladu s točko 1.2 te študije v vsakem od 4,3 milijonov gospodinjstev v Avstriji prebere oglaševalsko pošto približno 2,3 osebe. Kakor trdi Komisija in česar tožeča stranka na obravnavi v odgovoru na vprašanje Splošnega sodišča ni prerekala, glede na to, da se je število avstrijskega prebivalstva januarja 2013 povzpelo na približno 8,51 milijonov prebivalcev, ni mogoče skleniti, da se je tožeča stranka lahko zanašala na dejstvo, da ima vsako od 4,3 milijonov gospodinjstev v Avstriji približno 2,3 osebe. Ugotoviti je treba tudi, da v skladu s točko 2.2.1 študije APAM, [*zaupno*] % naslovnikov vrže nenaslovljeno oglaševalsko pošto v smeti.

181 Komisija je poleg tega pravilno navedla, da je tožeča stranka svoj izračun oprla na svojo najnižjo tarifo od treh veljavnih tarif, kot izhaja iz točke 1.2 študije APAM. Glede utemeljitve izbire te tarife z dejstvom, da se po mnenju tožeče stranke večina direktne pošte dostavi v območjih urbanih zgostitev, v katerih se uporablja izbrana tarifa, je treba ugotoviti, da v skladu s točko 2.2.1 študije APAM, povprečni naslovnik direktne pošte prebiva na ruralnem območju. Poleg tega je treba ugotoviti, da iz točke 1.2 te študije – kot trdi Komisija – izhaja, da je tožeča stranka izbrala ceno za najnižji razred glede na težo, ne da bi pojasnila, zakaj naj bi bila upoštevna prav ta. Poleg tega ni sporno, da – kot trdi Komisija – cene, ki jih je upoštevala tožeča stranka ne vključujejo tiskanja oglaševalskega gradiva v nasprotju s ceno za tisoč stikov oglaševalskih sporočil v časopisih.

182 Glede trditve tožeče stranke na obravnavi, da Komisija v Izvedbenem sklepu 2014/299 ni prerekala obstoja skupnega trga oglaševalskih sporočil v obliki nenaslovljene pisemske pošiljke in oglasov v brezplačnih časopisih, je treba ugotoviti, da se ta sklep nanaša na poštni sektor madžarskega trga. Čeprav je res, da je Komisija v točki 16 obrazložitve navedenega sklepa upoštevni proizvodni trg opredelila kot storitve nenaslovljenih oglaševalskih publikacij, ki jih zagotavljajo poštni operaterji, pa drži tudi, da je ta opredelitev temeljila natančno na informacijah o madžarskem trgu, navedenih v točkah od 11 do 15 obrazložitve Izvedbenega sklepa 2014/299. Tožeča stranka ni niti trdila niti dokazala, da so razmere na avstrijskem trgu primerljive z razmerami na madžarskem trgu, ki ga je Komisija obravnavala v Izvedbenem sklepu 2014/299. Zato je treba te trditve zavrniti.

183 Na drugem mestu tožeča stranka trdi, da je v skladu z Obvestilom o opredelitvi trga preučila nadomestljivost na ravni povpraševanja in na ravni ponudbe in da je v študiji APAM izvedla analizo HM, ki naj bi potrdila, da v Avstriji obstaja skupni trg direktne nenaslovljene pošte ter oglasov v brezplačnih časopisih ali prilog k tem časopisom. Tožeča stranka trdi, da v skladu z analizo HM, opravljeno pri 248 podjetjih in ne 248 osebah, kot je navedeno v izpodbijanem sklepu, zvišanje cen za 5 % privede do [*zaupno*]-odstotnega upada oglaševanja z direktno pošto. Ta upad povpraševanja naj bi bil tako velik, da se tako zvišanje cene za tožečo stranko ne bi izplačalo. Tožeča stranka trdi, da Komisija v izpodbijanem sklepu ni zadostno upoštevala njenih trditev in rezultatov iz študije APAM in zlasti strukture avstrijskega trga oglaševanja ter analize HM. Iz študije APAM naj bi izhajalo, da so z vidika potrošnikov direktna pošta in časopisni oglasi medsebojno nadomestljivi. Tožeča stranka meni, da sodba avstrijskega sodišča, navedena v točki 58 izpodbijanega obrazložitve sklepa, ni bila njeno izhodišče za določitev trga in da se z njo ne želi nadomestiti opravljenih študij in analiz. Poleg tega naj bi Komisija s tem, da se je v točki 61 obrazložitve izpodbijanega sklepa omejila na navedbo, da razpoložljive informacije ne podpirajo take opredelitve trga, kot jo predlaga tožeča stranka, kršila obveznost obrazložitve. Še več, s tem, da ni preizkusila trditev in dokazov, ki jih je predložila tožeča stranka, naj bi Komisija kršila tudi pravico tožeče stranke do izjave.

184 Prvič, kar zadeva trditve, da je Komisija storila očitno napako pri presoji, ker naj bi bilo z analizo HM dokazano, da v Avstriji obstaja skupni trg direktne nenaslovljene pošte ter oglasov v brezplačnih časopisih ali prilog k tem časopisom, je treba ugotoviti, da teh ni mogoče sprejeti. Komisija je namreč v točkah 59 in 61 obrazložitve izpodbijanega sklepa lahko ugotovila, ne da bi storila očitno napako pri presoji, potem ko je skrbno preučila rezultate te analize, katere vprašalnik ji je tožeča stranka posredovala z dopisom z dne 2. decembra 2013, da razpoložljive informacije niso dovolj prepričljive, da bi podprle opredelitev upoštevnega trga, kot jo predlaga tožeča stranka.

185 Najprej, ob upoštevanju dejstva, da iz avstrijskih statističnih podatkov, ki jih je predložila Komisija, izhaja, da je bilo leta 2011 v Avstriji približno 311.000 podjetij in da je bilo vprašanih podjetij le 248, Komisiji ni mogoče očitati, da je izrazila dvome glede reprezentativnosti opravljene ankete. Dalje je treba ugotoviti, da je iz tabele št. 52 študije APAM razvidno, da razdelitev v zadevni anketi udeleženih podjetij glede na velikost ni v skladu z razdelitvijo podjetij v avstrijskem gospodarstvu. Glede trditve, da zlasti podjetja, ki se ukvarjajo s prodajo na drobno in ki imajo pogosto več kot 250 poslovnih partnerjev, uporabljajo prospekte kot obliko oglaševanja, je treba ugotoviti, da tožeča stranka ni predložila nobenega dokaza, na podlagi katerega bi bilo mogoče skleniti, da je bila njena izbira reprezentativna, in to velja še toliko bolj, ker naj bi bila glede na trditve tožeče stranke izbira 248 podjetij med njenimi strankami z najvišjim letnim prometom odvisna le od njihove razpoložljivosti.

186 Poleg tega glede trditve tožeče stranke, da so bila – v nasprotju z ugotovitvami Komisije v točki 59 obrazložitve izpodbijanega sklepa – vprašana podjetja in ne osebe, zadošča ugotovitev, da pojem „osebe“ vključuje tako fizične kot pravne osebe. Uporaba pojma „osebe“ torej ne dokazuje nenatančnosti Komisije.

187 Drugič, tožeča stranka trdi, da je Komisija kršila obveznost obrazložitve, ker se je v točki 61 obrazložitve izpodbijanega sklepa omejila na ugotovitev, da razpoložljive informacije niso dovolj prepričljive, da bi podprle opredelitev upoštevnega trga, kot jo predlaga tožeča stranka. Tožeča stranka meni, da je ta ugotovitev navedena brez pojasnila, ali temelji le na anketah, ki jih je opravila, ali tudi na dodatnih informacijah, ki so jih posredovali avstrijski organi. Teh trditev ni mogoče sprejeti. Iz pojma „dès lors [zato]“ iz točke 61 obrazložitve izpodbijanega sklepa izhaja, da je v ugotovitvi iz te točke obrazložitve ugotovitev, ki je utemeljena na točkah od 57 do 60 obrazložitve tega sklepa, v katerih sta navedena presoja študij, ki jih je opravila tožeča stranka, in odgovor avstrijskih organov.

188 Tretjič, glede trditve tožeče stranke, da je bila kršena njena pravica do izjave, zagotovljena s členom 6 PDEU in členom 41 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah, ker Komisija ni obravnavala trditev in dokazov, ki ji jih je predložila, je treba spomniti, da člen 41 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah, naslovljen „Pravica do dobrega upravljanja“ v odstavku 1 določa, da ima „[v]sakdo […] pravico, da institucije, organi, uradi in agencije Unije njegove zadeve obravnavajo nepristransko, pravično in v razumnem roku“. V skladu s členom 41(2)(a) Listine ta pravica vključuje predvsem pravico vsake osebe, da se izjasni pred sprejetjem kakršnega koli posamičnega ukrepa, ki jo prizadene. V skladu s sodno prakso sodišč Unije v zvezi z načelom dobrega upravljanja je v primerih, v katerih imajo institucije Unije diskrecijsko pravico, spoštovanje jamstev, ki jih zagotavlja pravni red Unije v upravnih postopkih, še toliko pomembnejše. Med temi jamstvi je med drugim obveznost, da pristojna institucija skrbno in nepristransko preuči vse upoštevne dejavnike obravnavane zadeve (sodba z dne 21. novembra 1991, Technische Universität München, C-269/90, Recueil, EU:C:1991:438, točka 14). Kakor izhaja iz točk od 176 do 187 zgoraj, Komisija te obveznosti ni kršila.

189 Šesti tožbeni razlog je torej treba zavrniti.

190 Kar zadeva predlog za zaslišanje izvedenca tožeče stranke kot priče (glej točko 174 zgoraj) je treba tega po mnenju tožeče stranke razširiti tako, da zajema tudi razlago študije APAM in meril o dostopnosti in ceni za tisoč stikov ter rezultatov, ki dokazujejo nadomestljivost nenaslovljenega oglaševanja po pošti in oglasov v brezplačnih časopisih. V zvezi s tem je treba ugotoviti, da je bil ta predlog podan v fazi replike brez kakršne koli obrazložitve zamude, zato ga je treba v skladu s členom 48(1) Poslovnika z dne 2. maja 1991 zavrniti kot nedopusten. Vsekakor pa Splošno sodišče na podlagi navedenega, ob upoštevanju listin iz spisa in odgovorov na vprašanja, ki jih je postavilo na obravnavi, meni, da je dejansko stanje dovolj razjasnjeno in da torej lahko razume vsa zadevna ekonomska vprašanja, da odloči, ali je Komisija pri presoji storila očitno napako. Zato o tem predlogu v delu, v katerem se nanaša na ta tožbeni razlog, ni treba odločiti.

Sedmi tožbeni razlog: napaka pri obrazložitvi in kršitev obveznosti obrazložitve glede neposredne izpostavljenosti poštnih storitev standardne dostave naslovljenih in nenaslovljenih časopisov konkurenci na trgu

191 Tožeča stranka trdi, da je Komisija storila napako pri obrazložitvi in kršila obveznost obrazložitve s tem, da je v točkah od 65 do 69 obrazložitve izpodbijanega sklepa ugotovila, da poštne storitve standardne dostave naslovljenih in nenaslovljenih časopisov v Avstriji niso neposredno izpostavljene konkurenci. Tožeča stranka meni, da bi Komisija, če bi upoštevala vse upoštevne elemente, ugotovila, da obstaja skupni trg standardne dostave dnevnikov, tednikov in mesečnikov ter da je tožeča stranka neposredno izpostavljena Konkurenci na trgu. Tako naj bi Komisija kršila tudi njeno pravico do izjave. Da bi utemeljila svoje trditve in razložila študijo družbe svetovalcev E., naslovljeno „Austrian delivery market for newspapers“ (avstrijski trg dostave časopisov), iz septembra 2013 (v nadaljevanju: ADMN) tožeča stranka predlaga, naj se njen izvedenec, ki je avtor študije ADMN, zasliši kot priča.

192 Iz točka od 65 do 69 obrazložitve izpodbijanega sklepa izhaja, da je Komisija ugotovila, da poštne storitve standardne dostave naslovljenih in nenaslovljenih časopisov v Avstriji niso neposredno izpostavljene konkurenci in da se zato člen 30(1) Direktive 2004/17 ne uporablja za pogodbe, s katerimi se zagotavlja izvajanje teh dejavnosti v Avstriji. Da je prišla do tega sklepa, je Komisija v točki 65 obrazložitve izpodbijanega sklepa ugotovila, da je bilo v Odločbi 2007/564 uvedeno razlikovanje med jutranjo dostavo časopisa in standardno dostavo. V skladu s točko 66 obrazložitve izpodbijanega sklepa tožeča stranka ni opravljala dejavnosti jutranje dostave časopisa, ampak standardno dostavo časopisa. V točkah 67 in 68 obrazložitve izpodbijanega sklepa je Komisija ugotovila, da se upoštevni proizvodni trg šteje za trg poštnih storitev standardne dostave naslovljenih in nenaslovljenih časopisov in da ima tožeča stranka na tem trgu [*zaupno*]-odstotni delež. Največji konkurenti naj bi bili nacionalne ali regionalne mreže, ki jih organizirajo izdajatelji ter ki dostavljajo naslovljene in nenaslovljene časopise v gospodinjstva. Toda skupni tržni delež navedenih konkurentov naj bi znašal samo [*zaupno*] %.

193 Na prvem mestu tožeča stranka s trditvami, da je Komisija kršila obveznost obrazložitve, trdi, da splošno sklicevanje na prejšnjo odločbo v točki 65 obrazložitve izpodbijanega sklepa ni zadostna obrazložitev. Meni, da je v tej prejšnji odločbi obravnavana dostava na Finskem, da pa Komisija ni navedla razloga, zakaj naj bi bila položaj na finskem trgu in poseben položaj avstrijskega trga povezana, in da v tem sklepu ni naveden noben razlog, ki bi utemeljil, da je Komisija uvedla razlikovanje med jutranjo in standardno dostavo časopisov. Tožeča stranka trdi, da bi morala Komisija glede na to, da se struktura trgov različnih držav članic deloma pomembno razlikuje, da bi bil sklep razumljiv, dokazati podobnost med finskim in avstrijskim trgom dostave časopisov. Komisija naj bi morala prav tako preučiti konkretni položaj trga v Avstriji in posledično obrazložiti sklep.

194 V zvezi s tem je treba ugotoviti, da je sicer res, da v izpodbijanem sklepu ni nikakršnega utemeljenega razloga, s katerim bi se utemeljilo, da je Komisija uvedla razlikovanje med jutranjo in standardno dostavo časopisov, vendar pa drži tudi, da se ta sklep sklicuje na prakso Komisije, kot izhaja iz Odločbe 2007/564, s katero je Komisija nekatere storitve poštnega sektorja na Finskem izvzela iz uporabe Direktive 2004/17. Iz točk 13 in 14 obrazložitve Odločbe 2007/564 je razvidno, da je Komisija v svoji praksi razlikovala med jutranjo in standardno dostavo časopisov. Ugotovljeno je že bilo, da je tožeča stranka aktivno sodelovala v upravnem postopku in da je Komisija osnutek sklepa celo poslala izvedencu tožeče stranke in da je z njim o tem osnutku razpravljala na sestanku 28. marca 2014 (glej točko 83 zgoraj). V osnutku sklepa, obravnavanem na tem sestanku, je bilo že besedilo točke 65 obrazložitve izpodbijanega sklepa.

195 Poleg tega je iz dopisa Komisije tožeči stranki z dne 28. novembra 2013 in iz dopisa Komisije Republiki Avstriji z dne 5. decembra 2013 razvidno, da je Komisija tožečo stranko in to državo članico obvestila, da je v svoji prejšnji praksi uvedla razlikovanje med jutranjo in standardno dostavo. V dopisu izvedencu tožeče stranke z dne 13. januarja 2014 je Komisija navedeno razlikovanje izrecno navedla.

196 Poleg tega je treba ugotoviti, da se tožeča stranka v točki 3.1.6 svoje prošnje, ki se nanaša na poštne storitve standardne dostave naslovljenih in nenaslovljenih časopisov, v bistvu omejuje na trditev, da upoštevni proizvodni trg zajema dostavo naslovljenih in nenaslovljenih dnevnikov, tednikov in mesečnikov v Avstriji tako, da se na splošno sklicuje na študijo ADMN. Pri tem ni navedla nobenega razloga, zakaj naj bi bilo razlikovanje med jutranjo in standardno dostavo časopisov, ki ga je Komisija uvedla v svoji praksi, napačno. Glede trditve tožeče stranke, da je merila za opredelitev trga navedla na natančno določeni strani študije ADMN, je treba ugotoviti, da je v odlomku, ki ga je v zvezi s tem navedla, le opis sklepnih predlogov generalnega pravobranilca F. G. Jacobsa v zadevi Bronner (C-7/97, Recueil, EU:C:1998:264). Iz točke 31 teh sklepnih predlogov pa je razvidno, da se na vprašanje natančne opredelitve trga v tej zadevi ni odgovorilo. Sodišče je v sodbi Bronner z dne 26. novembra 1998 (C-7/97, Recueil, EU:C:1998:569, točka 34) obravnavo vprašanja določitve trga prepustilo nacionalnemu sodišču.

197 Zato glede na to, da je bila tožeča stranka obveščena o praksi Komisije in da – kot trdi Komisija – ni podala utemeljenih razlogov za uporabo drugačne opredelitve upoštevnega trga ter da Komisiji ni bilo treba pričakovati morebitnih ugovorov (glej točko 46 zgoraj), ni mogoče skleniti, da Komisija ni upoštevala zahtev o obveznosti obrazložitve, navedenih zgoraj v točkah od 20 do 46 (glej v tem smislu sodbo z dne 1. julija 2010, AstraZeneca/Komisija, T-321/05, ZOdl., EU:T:2010:266, točka 81 in navedena sodna praksa).

198 Na drugem mestu tožeča stranka v delu, v katerem zatrjuje neobstoj obrazložitve in kršitev pravice do izjave (glej v zvezi s tem točko 188 zgoraj), v bistvu trdi, da Komisija ni zadostno preučila njenih trditev in študije ADMN, ki jo je predložila v upravnem postopku. Tožeča stranka meni, da je v predlogu o uporabi člena 30 Direktive 2004/17 dovolj natančno navedla, da upoštevni proizvodni trg zajema dostavo naslovljenih in nenaslovljenih časopisov in periodike, ki v Avstriji izhaja dnevno, tedensko ali mesečno. S sklicevanjem na študijo ADMN trdi, da sta poleg nje še dve mreži, ki sta del ponudnikov dostave časopisov in revij na državni ravni. Poleg tega naj bi v svoji prošnji navedla, da ima vsak konkurent prost dostop do dostave časopisov in revij in da je v sektorju dnevnikov njen tržni delež [*zaupno*] %. Tožeča stranka naj bi bila tudi z vključitvijo dostave časopisov in revij, ki izhajajo tedensko ali mesečno, s tržnim deležem [*zaupno*] % neposredno izpostavljena konkurenci s preostalimi ponudniki. Tožeča stranka meni, da bi morala Komisija – ob upoštevanju študije ADMN ter v nasprotju s tem, kar je navedla v točki 6 obrazložitve izpodbijanega sklepa in v skladu s tem, kar je določeno v točki 41 Obvestila o opredelitvi trga – vsekakor natančno določiti upoštevni trg. Poleg tega naj bi po njenem mnenju mreža konkurentov v Avstriji že obstajala in naj bi ti lahko v vsakem trenutku vstopili na trg.

199 Prvič, ugotoviti je treba, da te trditve ne izkazujejo, da je Komisija storila očitno napako pri presoji s tem, da je v točki 67 obrazložitve izpodbijanega sklepa upoštevni proizvodni trg opredelila kot trg poštnih storitev standardne dostave naslovljenih in nenaslovljenih časopisov in izključila storitve jutranje dostave časopisov. Ugotovljeno je namreč že bilo (glej točko 196 zgoraj), da tožeča stranka v trditvah iz predloga in študije ADMN, na katere se sklicuje pred Splošnim sodiščem, ni navedla nobenega razloga, zakaj naj bi bilo razlikovanje med jutranjo in standardno dostavo časopisov, ki ga je Komisija uvedla v svoji praksi in v izpodbijanem sklepu, napačno.

200 Poleg tega je bilo v zvezi s splošno napotitvijo tožeče stranke na njeno prošnjo in študijo ADMN že opozorjeno, da splošno sklicevanje na priloge ne more nadomestiti neobstoja bistvenih elementov pravne argumentacije, ki morajo biti navedeni v tožbi, saj Splošno sodišče ni dolžno v prilogah iskati ter prepoznavati razlogov in trditev, ki bi jih lahko štelo za podlago za tožbo, ker imajo priloge le dokazno in pomožno funkcijo (glej točko 151 zgoraj). Zato je treba to sklicevanje zavrniti kot nedopustno. V nasprotju s trditvami tožeče stranke je vsekakor treba ugotoviti, da so v študiji ADMN tudi navedbe, v skladu s katerimi je treba za opredelitev upoštevnega trga proizvodov razlikovati med jutranjo in standardno dostavo časopisov. V skladu s točko 1 te študije se namreč dostava časopisov opravlja ob različnih urah in pomeni enega od elementov kakovosti. V skladu s to točko te študije

morajo biti dnevniki v poštnih nabiralnikih zjutraj, preden ljudje zapustijo svoje domove, tedniki in regionalni časopisi, ki so večinoma financirani iz oglasov, pa se dostavijo tekom dne, saj časovni dejavnik zanje ni pomemben.

201 Drugič, ugotoviti je treba, da tožeča stranka ni prerekala ugotovitev komisije iz točk 66 in 68 obrazložitve izpodbijanega sklepa, da tožeča stranka ne opravlja jutranje dostave časopisov in da ima na trgu poštnih storitev dostave naslovljenih in nenaslovljenih časopisov [*zaupno*]-odstotni delež.

202 Tretjič, tožeča stranka trdi, da bi morala Komisija ob upoštevanju študije ADMN vsekakor natančno določiti trg poštnih storitev dostave naslovljenih in nenaslovljenih časopisov. Ugotovitev iz točke 6 obrazložitve izpodbijanega sklepa, v skladu s katero lahko natančna opredelitev zadevnega trga ostane odprta, naj ne bi bila pravilna. Tožeča stranka meni, da je natančna opredelitev trga v skladu z metodami, določenimi v sodni praksi in v točki 41 Obvestila o opredelitvi trga, nujna.

203 Teh trditev ni mogoče sprejeti. Trditve tožeče stranke so bile v delu, v katerem se sklicuje na študijo ADMN za opredelitev upoštevnega proizvodnega trga, namreč že zavrnjene (glej točko 200 zgoraj). Dalje, glede sklicevanja tožeče stranke na točko 6 obrazložitve izpodbijanega sklepa je treba ugotoviti, da je v tej točki, ki je v razdelku o pravnem okviru izpodbijanega sklepa, navedeno, da čeprav je v določenih primerih mogoče predvideti ožjo opredelitev trga, lahko natančna opredelitev zadevnega trga ostane odprta za namene tega sklepa v takšnem obsegu, da rezultat analize ostane enak ne glede na to, ali temelji na ozki ali široki opredelitvi. Čeprav je Komisija v obravnavanem primeru natančno opredelitev trga med drugim za poštne storitve naslovljenih pisemskih pošiljk B2X na nacionalni ravni pustila odprto, kot je razvidno iz točke 29 obrazložitve izpodbijanega sklepa, pa tega ni storila za poštne storitve standardne dostave naslovljenih in nenaslovljenih časopisov.

204 Poleg tega je treba v zvezi s trditvijo, da bi morala Komisija natančno določiti trg v skladu z metodami, določenimi v sodni praksi in točki 41 Obvestila o opredelitvi trga, v skladu s katero je merilo preferenc potrošnikov upošteven element za presojo nadomestljivosti proizvodov na ravni povpraševanja, spomniti, da nosita dokazno breme o izpolnjenosti pogojev iz člena 30(1) Direktive 2004/17 prosilec in zadevna država članica, saj ima Komisija v tem primeru le omejeno pristojnost glede na široka preiskovalna pooblastila, ki so ji v okviru konkurenčnega prava Unije podeljena z Uredbo št. 1/2003 iz z Uredbo št. 139/2004 (glej točko 41 zgoraj). V obravnavanem primeru mora torej tožeča stranka priskrbeti dovolj dokazov za opredelitev upoštevnega proizvodnega trga.

205 Četrtič, kar zadeva trditev, da je v Avstriji že obstajala mreža konkurentov in da so lahko ti v vsakem trenutku vstopili na trg, saj ni bilo ovir za vstop, je treba ugotoviti, da glede na visoke tržne deleže tožeče stranke tako na trgu standardne dostave naslovljenih in nenaslovljenih časopisov, in sicer [*zaupno*] %, kot na trgih poštnih storitev naslovljenih pisemskih pošiljk B2X in C2X na nacionalni ravni, in sicer [*zaupno*] % (glej točki 99 in 139 zgoraj), ni mogoče skleniti, da je Komisija s tem, da je ugotovila, da poštne storitve standardne dostave naslovljenih in nenaslovljenih časopisov v Avstriji niso neposredno izpostavljene konkurenci, storila očitno napako pri presoji.

206 Sedmi tožbeni razlog je treba torej zavrniti.

207 Glede predloga za zaslišanje izvedenca tožeče stranke kot priče (glej točko 191 zgoraj) je treba ugotoviti, da Splošno sodišče na podlagi navedenega, ob upoštevanju listin iz spisa in odgovorov na vprašanja, ki jih je postavilo na obravnavi, meni, da je dejansko stanje dovolj razjasnjeno in da torej lahko razume vsa zadevna ekonomska vprašanja, da odloči, ali je Komisija pri presoji storila očitno napako. Zato o tem predlogu v delu, v katerem se nanaša na ta tožbeni razlog, ni treba odločiti.

208 Na podlagi navedenega je treba tožbi v delu, v katerem se nanaša na poštne storitve naslovljenih pisemskih pošiljk B2X na mednarodni ravni, deloma ugoditi (glej točko 163 zgoraj). Zato je treba izpodbijani sklep razglasiti za ničen v delu, v katerem je v njem navedeno, da se Direktiva 2004/17 še naprej uporablja za trg poštnih storitev naslovljenih pisemskih pošiljk B2X na mednarodni ravni v Avstriji. V preostalem je treba tožbo zavrniti.

Stroški

209 V skladu s členom 134(3) Poslovnika nosi vsaka stranka svoje stroške, če vsaka uspe samo deloma. Vendar lahko Splošno sodišče, če se zdi to glede na okoliščine v zadevi upravičeno, odloči, da ena stranka poleg svojih stroškov nosi tudi del stroškov druge stranke.

210 V obravnavanem primeru je treba ugoditi predlogom tožeče stranke v delu, v katerem se nanašajo na razglasitev ničnosti izpodbijanega sklepa v delu, v katerem je v njem navedeno, da se Direktiva 2004/17 še naprej uporablja za trg poštnih storitev naslovljenih pisemskih pošiljk B2X na mednarodni ravni v Avstriji. Tožbo pa je treba v delu, v katerem se nanaša na preostale zadevne poštne storitve, zavrniti. Na podlagi pravične presoje okoliščin v tej zadevi nosi tožeča stranka poleg svojih stroškov še osem desetin stroškov Komisije. Komisija nosi dve desetini svojih stroškov.

Iz teh razlogov je

SPLOŠNO SODIŠČE (peti senat)

razsodilo:

1. **Izvedbeni sklep Komisije 2014/184/EU z dne 2. aprila 2014 o izvzetju nekaterih storitev v poštnem sektorju v Avstriji iz uporabe Direktive 2004/17/ES Evropskega parlamenta in Sveta o usklajevanju postopkov za oddajo javnih naročil naročnikov v vodnem, energetskem in transportnem sektorju ter sektorju poštnih storitev se razglasi za ničen v delu, v katerem je v njem navedeno, da se ta direktiva še naprej uporablja za trg poštnih storitev naslovljenih pisemskih pošiljk med podjetji ter med podjetji in zasebnimi strankami na mednarodni ravni v Avstriji.**

2. **V preostalem se tožba zavrne.**

3. **Družba Österreichische Post AG poleg svojih stroškov nosi tudi osem desetin stroškov Evropske komisije.**

4. **Komisija nosi dve desetini svojih stroškov.**

A. Dittrich J. Schwarcz V. Tomljenović

Razglašeno na javni obravnavi v Luxembourgu, 27. aprila 2016.

Podpisi